

SÖKAREN

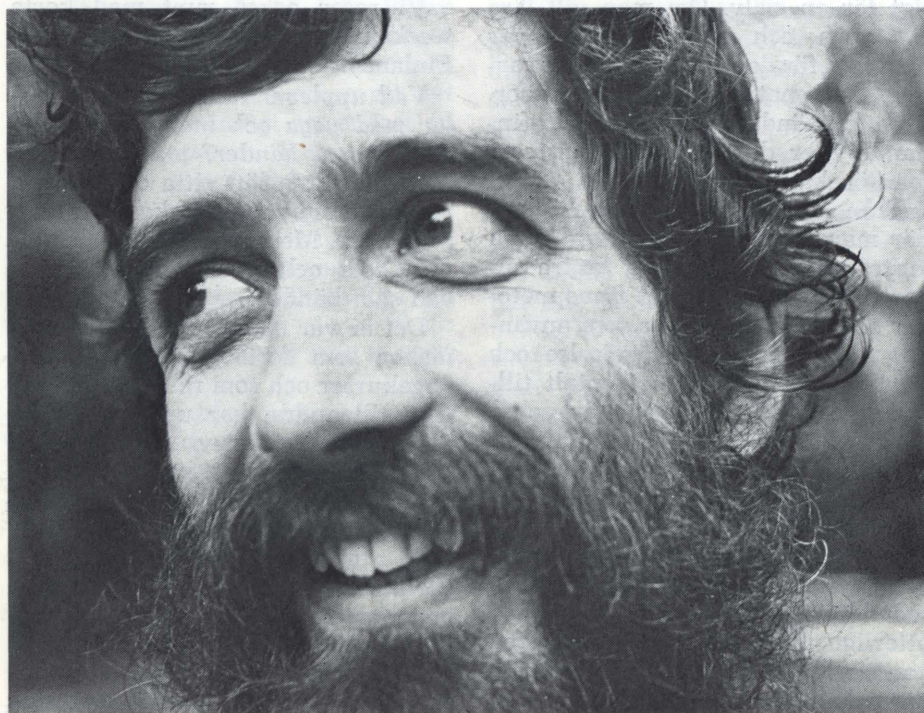
NR 5

1974

LÖSNUMMERPRIS 3:75 inkl. moms

TANTRISK YOGA OCH MEDITATION *i Skandinavien*

INTERVJU MED SWAMI JANAKANANDA

En ashram är inte något som man bara träffar på i Indien. Även i Skandinavien finns sådana ställen, t. ex. Satyam Yoga Ashram i Hellerup, Köpenhamn. Det är en följd av att indisk andlig kultur sprider sig ut över västerlandet, i det att den fångar in sökande människor, inte minst ungdomar, som inte finner tillfredsställelse och sanning i den västerländska andliga traditionen.

Skandinavisk Yoga- och Meditationsskola är namnet på den verk-

samhet som bedrivs på Satyam Yoga Ashram i Hellerup (och även på Håa Thorstensgård i Hamneda, Sverige). På ashramen bor 16 personer, av vilka två är swamier. Några arbetar där på heltid med skilda uppgifter — matlagning, bokföring, rengöring, telefonpassning, planering, administrering och undervisning — andra har vanliga, borgerliga sysslor utanför ashramen eller är skolelever.

Swami Janakananda leder ashra-

men såtillvida som han är guru, lärare, och undervisar i meditation. Swami Chinmudrananda undervisar i yoga och sköter skolans kassa. Även Per, Birgit, Knud och Anna-Mette undervisar i yoga.

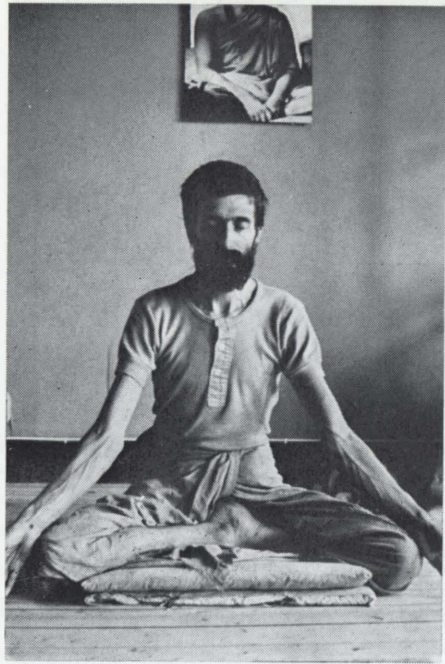
*

Skandinavisk Yoga- och Meditationsskola har ju tillkommit på de allra senaste åren. Hur började verksamheten, Swami Janakananda?

— Det hela började med att jag for till Indien. Här hemma i Danmark kunde jag inte lära mig så mycket om meditation. Det var bara den s. k. transcendental meditationen som fanns, och den tyckte jag inte gick tillräckligt djupt. Jag ville veta mer om meditation, lära mig även andra tekniker, såsom den tantriska *kriya yoga*.

En dag kom en man till Köpenhamn, Swami Satyananda, som undervisade i denna teknik, och han erbjöd en kurs i Indien vid en tidpunkt, då jag hade möjlighet att resa. Så jag for till Indien, till Bihar School of Yoga, Monghyr, Bihar, och jag stannade där i två år.

Kriya yoga-metoden är mycket stark. Den genomarbetar verkligen ens personlighet. Man uppnår självbehärskning och harmoni, inre frihet. Jag kände mycket stor inspiration i meditationsarbetet. Vid en tid, då jag visste att jag var mogen och klar, uppmanade mig Swami Satyananda att resa tillbaka till Danmark och ge upplysning om de yoga-

och meditationsformer som jag fått lära mig.

Du återvände alltså till Danmark som lärare i yoga och meditation. När var det?

— Jag kom hem 1970. På Viborgsgade i Köpenhamn, mitt inne på Österbro, började jag med undervisning. Det var i början mycket enkelt med några få elever, men verksamheten växte snabbt, eftersom flera av eleverna rekommenderade skolan åt andra.

Huset i Köpenhamn heter Satyam Yoga Ashram. Vad är en yoga-ashram?

— En ashram är en plats, där man bor och arbetar. Det är en yoga- och meditationsverkstad, och det man arbetar med är sig själv. Samtidigt fungerar ashramen som en skola. Folk kommer dit och lär sig yoga och meditation. Lärare i yoga utbildas också, och de far sedan runt och undervisar på olika platser.

Det finns ju många skilda yoga-riktningar och system. Vilken riktning står Skandinavisk Yoga- och Meditationsskola för?

— Vi kallar den tantra-traditionen. Tantra är egentligen en mycket gammal vetenskap om alla yoga-discipliner och meditationsmetoder. Men vissa discipliner har småningom tagits ur tantra och använts av mer eller mindre sekteriska eller religiösa riktningar, och det har även uppstått en form av yoga som är präglad av religiositet, där man lägger vikt vid lotusblommor och ockulta ting, t. ex. tankar om reinkarnation, återfödelse. Det kan ligga något i det där med återfödelse,

och vi tar inte avstånd från det, men vi diskuterar det inte utan lägger först och främst vikt vid praktisk utbildning.

Skiljer sig er tantriska yoga från de yoga- och meditationsformer som tidigare förekommit i Danmark?

— Ja, den skiljer sig från dem på flera sätt. Vi lär t. ex. att man skall utgå från sin egen situation. Det är viktigt att man inte ljuger sig bort från sin egen vardag, sin egen personlighet. Man får inte drömma sig bort till att vara vare sig mer eller mindre än man är. Man får inte pålägga sig krav som man innerst inne inte har lust att leva upp till. Vi undervisar enligt tantra-traditionen utan att ställa krav på våra elever. Vi fordrar t. ex. inte att någon skall leva i celibat.

Den som utövar tantra-yoga har alltså möjlighet till ett normalt sexliv?

— Ja, man kan behålla de vanor man har. Inom tantra använder man yoga och meditation på ett naturligt sätt, så som man känner är naturligt för en själv. Om man vill lära sig yoga och meditation, behöver man inte för den skull ändra sin vardag, sina matvanor eller sexvanor. Man kan ändå uppnå det välbefinnande eller den koncentration som man önskar.

Från Amerika kommer böcker, där man lagt så stor vikt vid sex i tantra att många tror att tantra enbart innehåller sex. Det finns metoder och ritualer i tantra som använder det sexuella för frigörelse och för att uppnå ett högt mentalt tillstånd, och de metoderna är också verkningsfulla. Men tantra omfattar inte bara detta, som endast är 1/64 av hela den tantriska traditionen. (Tantra har uppdelats i 64 riktningar.) En annan tantrisk metod innebär att leva i strängt celibat... Och sedan finns det mellan dessa båda ytterligheter 62 andra metoder, som kan användas i normala människors normala liv.

Om man kommer till Skandinavisk Yoga- och Meditationsskola som en som aldrig förut har praktiserat yoga, vad får man då lära sig, vad blir man erbjuden?

— Vi har många olika kurser, undervisning både för nybörjare och för avancerade elever. Om du är bosatt i Köpenhamn eller Göteborg, där vi har ständig verksamhet, vill du säkert anmäla dig till en yogakurs, där du får en grundlig undervisning om yogaställningar, djupavspänning och andningsövningar. För nybörjare har vi en mängd myc-

ket lätta övningar, som envar kan göra. Vi har elever som är barn ner till under tio år, och vi har elever som är nära 70 år — några enstaka är t. o. m. över 80.

Efter yogaövningarna har vi meditativ djupavslappning (yoga nidra). Man lär sig slappna av i grunden. Med den övningen, som varar en halvtimme, avslutar vi våra yogalektioner.

För dem som inte bor i Köpenhamn eller Göteborg (där en av våra swamier har startat en skola med adress Vaktmästaregången 2, 2 tr., 413 18 Göteborg — tel. 031/42 46 70) kan vi erbjuda feriekurser — speciellt i Småland, men också i Danmark och Norge.

På en sommar- eller semesterkurs blir man även införd i discipliner som yoga nidra, antar mouna (inre stillhet) ajapa jap och mycket annat. Semesterkurserna (även jultid) är ordnade så att både nybörjare och avancerade elever kan vara med. Antalet deltagare på varje kurs kan vara omkring 40.

Vi reser också runt med korta weekend-seminarier i Norden (även Finland).

Vad upplever man, när man börjar med yoga och meditation? Vad är det som händer?

— Man kan lätt sitta och berätta en massa om vad som sker, när man mediterar. Men vi vill inte indoktrinera folk och i förväg berätta om vad som händer.

Det är vår erfarenhet att de människor som fortsätter gå på våra yogakurser och som rekommenderar dem till andra, har upplevt att de mår väl av övningarna. Med meditationen är det på samma sätt: eleverna blir överraskade av att så enkla och få saker som man gör, faktiskt utan att anstränga sig, får så god verkan. De tantriska meditationsmetoder som vi lär ut, är dynamiska förlopp, som tack vare sin grundlighet verkar på djupet och genom sin allsidighet aldrig tråkar ut sinnet. Dessa meditationsmetoder är inte patentlösningar men metoder där man själv tar ställning; man är själv medskapande. En meditationsmetod får inte bli blott en vana, utan den måste alltid på nytt kunna inspirera sinnet, så att den kan ge det önskade resultatet för vardagen. Om metoden är för enkel, kan de människor som har ett mera livligt temperament tröttna, dvs. de kommer till en viss punkt, där de blir hängande, tills de börjar ha tråkigt. En dynamisk metod bygger på tanken att sinnet alltid söker nyheter, och

därför är en sådan metod omväxlande, uppbyggd så att den hela tiden skall kunna inspirera sinnet, oavsett hur grovt eller fint sinnet är inställt.

Vad innebär kriya yoga?

— Kriya yoga är den meditationsmetod som är den starkast verkande enligt yogierna — och även enligt vetenskapliga undersökningar, som gjorts. En fransk vetenskapsman, Gastau, och en indisk, Dass, har gjort EEG-mätningar på yogier som praktiserar kriya yoga-metoden. Under meditationen kunde en starkt ökad hjärnaktivitet konstateras, samtidigt som kroppen var i fullkomlig ro. De vetenskapliga experimenten visade också att yogier genom denna metod kan nå ett djup i meditationen, där de inte påverkas av smärta, ljud, kyla osv.

Den kria yoga som är bekant på våra breddgrader är i allmänhet en mycket mild och ytlig form (men vi arbetar med den mest djupgående formen). Den ursprungliga tantriska kriya yoga är hemlig på så vis att den förs vidare direkt från lärare till elev. Man kan inte läsa något konkret om den i böcker. Denna teknik har en så stark verkan att det är absolut nödvändigt att endast en verkligt kompetent lärare undervisar i den. Det fordras också mogenhet och tidigare yogaerfarenheter hos eleven, innan han kan mota undervisning i kriya yoga. Eleven måste i förväg ha nått en bra bit på väg med sig själv.

Hur vill du beskriva vad meditation är?

— Det är klar vakenhet, eller klar uppmärksamhet. Man blir "vaken" inåt och utåt och kommer underfund med sig själv som den som upplever — inåt och utåt.

I antar mouna, i ajapa jap, i yoga nidra, i prana vidya och i kriya yoga har vi en lång rad faser som vi genomlöper varje gång vi mediterar och som för oss genom sinnets alla skikt, från de grövsta till de finaste — tills vi når vårt eget väsens kärna.

Genom att arbeta med ett så stort spektrum av metoder som överhuvud är möjligt, får man frihet inför meditationen, man får klart för sig hur många möjligheter som finns att leka med och att man kan träffa och bearbeta personligheten från många sidor.

Hur ser dagsprogrammet för era kurser ut? Ni börjar tidigt på morgonen?

— Kurserna är mycket intensiva, och vi stiger upp tidigt (väckning kl.

5.15) och gör yogaövningar. På förmiddagen är det undervisning i koncentrations- och meditationstekniker, och då har vi också fysiska övningar samt andningsövningar och avspänningsövningar. På eftermiddagen har vi ledigt, men även enskild meditation, kanske ett föredrag. På kvällen samlas vi till kvällsmeditation, musik och sång.

Våra övningar ger en enorm energi. Vi känner inte till att någon elev uppnått mindre goda resultat — om det skulle finnas något sådant fall, har inte vi fått kännedom om det.

Vad är yoga nidra för något?

— Yoga nidra är ett tillstånd som man uppnår genom en meditativ djupavslappning, då man lärt sig att låta allt — kroppen, sinnet, tankarna — sova och ändå vara vaken och uppleva vad som händer, t. ex. att sinnet drömmer, att kroppen vilar. Genom yoga nidra kan man lära sig att bli klarvaken under sömnen utan att vakna.

Vad är antar mouna?

— I antar mouna (inre stillhet) uppnår man först ett avspänt förhållande till störningar i omgivningen. När man sedan börjat intressera sig för det inre livet, får man ett avslappnat förhållande till tankarna. Man accepterar tankarna, tankelivet utan att vilja förändra något: "Jag är inte dessa tankar, men jag upplever dem. Jag är den som upplever att sinnet tänker. Det finns inga störningar, det finns endast objekt för mitt intresse, i min meditation." I antar mouna når man slutligen fram till ett djupt meditativt tillstånd, som innebär verklig självidentifikation. Vad självidentifika-

tion är kan endast klargöras i samvaro med en kunnig lärare. Men det är säkert den högsta form av meditation som finns.

Vad är meditationens mål?

— Målet är Självet — en vila i sig själv, dvs. en frihet, en förmåga att inte försjunka i saker och ting, inte hänga fast vid ting, inte behärras av saker utan ha förmåga att välja fritt i livet vad man önskar göra och inte göra — att vila fritt, leva fritt, arbeta fritt, skapa fritt, leka fritt...

*

Anm. Skandinavisk Yoga og Meditationsskole har adressen Satyam Yoga Ashram, Nordkrog 26, DK-2900 København, Danmark.

En sida ur tidskriften Bindu, som ges ut av Satyam Yoga Ashram.

Foto: Percival ©

Konstnären och diktaren PERCIVAL
ger i denna intervju sin uppfattning

OM POESI OCH YOGA

Vad får man lära sig genom yoga?

— Genom yoga renar man sin kropp och sitt psyke. Och man upplever naturen starkare. Man upplever sig själv som verksam i naturen. I samarbete med naturen har yoga-rörelserna uppstått. Det finns större mästare än naturen själv.

Men brukar inte yoga också ses som eskapism?

— Yoga är ingen eskapism. Yoga är ökad livskänedom. Yoga kan även vara teater och dans... Det finns inte en frisk människa som inte dansar... Människor rör sig, var och en har sin egen dans. I yoga vilar man i rörelsen, man lär av rörelsen och lever sig in i rörelsen som en katt som sträcker på sig...

Anser du att yogan är en nödvändighet?

— Ja, yogan är nödvändig i vår tid, därför att människan inte förmår samla sitt splittrade sinne. Människan måste föra ihop sina splittrade jagsidor till en helhet. Man måste veta att det är livsrytmen och urskillningsförmågan som är det viktiga — dvs. andningen under dagen, när och hur man äter, vad man läser osv... Man kan t. ex. börja med några enkla rörelser varje dag — en vardagsyoga som stärker och berikar ens upplevelse av tillvaron.

Genom yoga kan man — i likhet med träd och växter — hämta energi från olika delar av sin kropp. Man hämtar t. ex. energi från roten (längst ned, nedanför ryggradens slut) och för upp den till kronan (huvudets övre region). Kraften stiger uppåt för att sedan spridas utåt... Precis som hos en fontän! Det sker en inre och yttre befrielse, en sinnesvidgning helt enkelt. — Tänk för övrigt på hur djuren har det i sitt naturliga tillstånd! Titta på en katt som vaknar!... Djuren lever i ständig samklang med den övriga naturen, och hos naturfolken har man rituella fester för att hylla moder Natur! På så sätt befriar natur-

folksmänniskorna sina låsta jagsidor. — De utför en befrielseakt helt enkelt.

Men i städerna? Hur skall man bete sig i stadsvärlden?

— I det kaotiska storstadsinfern, som vi nu har, kan yogan fungera som en utomordentlig terapi. Den kan hjälpa människor så att de inte i tid och otid springer ifrån sig själva... De blir friskare och kan undvara apotek och doktorer...

Är yoga kroppens rätta språk?

— Mysteriet kroppen är i flera avseenden ett oupptäckt mysterium. Kroppen är inte ett skal utan ett universum i sig med enorma möjligheter. Det är trots allt kroppen som utför en hel del av det som vi ser runt oss. Och allt kan ju utföras bättre: Tänk t. ex. på städer, industriprodukter osv. — Den otillfredsställda kroppen, den misshandlade kroppen, den omedvetna kroppen och den kropp som sover misslyckas ofta i sin handling. Det blir en misshandling. Men om vi behärskar kroppen och känner att vi vibrerar på ett sätt som är frigörande, så blir vårt liv frigörande och våra handlingar frigörande. Vi kommer att förstå de stora poeternas budskap, och vi slipper gå över ån efter vatten. Vi kommer att vara vår egen källa, vår egen kraftkälla. Det är som att lära sig ett nytt språk. Yogan är på sätt och vis ett nytt språk. Genom helhetsyoga blir man medveten om att man måste förnya sitt levnadssätt. Man måste t. ex. tänka på den dagliga kosten, på vad man läser och upplever, hur samhället ser ut etc. — Genom yoga blir man också medveten om den kropp som är jorden. Jorden, som är en utomordentlig yogi, mår bra av ett kretslopp som får verka utan störande förgiftningar och de tekniska ingrepp som nu hotar vår naturliga balans.

Det själsliga och andliga uttrycket är det som finns i formuleringen. Det som är det friande eller fällande

är hur vi gör en sak. Den giftiga stadscivilisationen är en sjukdom som har spritt sig över hela världen, och det är den civilisationens människor som behöver yoga.

Yoga är ju ursprungligen en indisk företeelse. Har inte västerlandet någon egen yoga?

— Jo, den fria, skapande, individuella rörelsen finns i väst i poesin. Är konsten också yoga?

— Konsten är på sin högsta nivå och i sin sannaste form ett poetiskt under, ett mirakel. Där har du det sannaste flödet, det friaste flödet, det som kan befria människor om de verkligen går in i det. Men nu vill vi ha allting färdigtuggat. Vi vill bli betjänade av människor som vagnar oss. Det är att låta sig förledas. Det är inte den rätta upplysningen. Det är att stiga ner i mörkret... i vinterkylan...

När skall den dagen komma när poeten i alla stiger upp och förklarar sig själv utan bortförklaringar?

Är det fortfarande vinter?

— Ja... Men när våren nått en viss gräns så brister allt ut i en oändlig kraft. Det är så med liv; det är så med allting. — Men det måste förberedas långsamt.

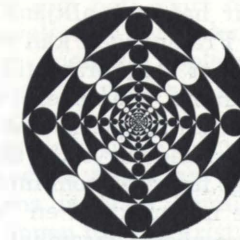
Vad tror du på som poet, dramatiker, målare, kompositör m. m. — dvs. som helhetskonstnär som praktiserar yoga?

— Vad är det jag tror på? Har du läst mina senaste böcker? Jag måste ifrågasätta allt, eftersom allting har sin fortsättning. Ingenting är slutgiltigt. Vi måste utgå från våra förutsättningar: vi har en kropp, vi har en jord, vi har luft, sol, vatten... Det behövs inga andra förutsättningar.

F. ö.: Har vi en energikris? Ja, kanske. Men den som behärskar yoga, kan använda kroppen som värmekälla och energikälla. Solen är en enorm kraftkälla, och solenergin håller på att upptäckas. Vi behöver sol, och vi behöver poesi som inte skyggar för verkligheten!

Ragnar Alcén:

KYRKAN, OCKULTISMEN OCH MYSTIKEN

Enligt statistiska uppgifter besöker 7 å 8 procent av vårt lands vuxna befolkning regelbundet kristna gudstjänster i Svenska kyrkan och de etablerade frikyrkosamfundet. Det är ett litet antal, om man ser tillbaka på och jämför med kristendomens förr så mäktiga inflytande över människorna, och ansvariga kyrkoledare gör energiska försök att ånyo dra intresset till kyrkan genom att öka och variera utbudet av förkunnelse, religiös musik m. m. Den andliga popen gör sina försiktiga och trevande intrång på radions och tidningarnas "hit"-listor. Men trots alla ivriga försök att ge det kristna budskapet delvis nya uttrycksformer tycks det mesta förbli sig tämligen likt.

Människorna i vårt land bryr sig i stort sett inte särskilt mycket om kyrkan. De "troende" är en liten minoritet. Och inte heller kyrkans motståndare är så värst aktiva längre i sin opposition. Den en gång så hetsiga kristendomsdebatten har förvandlats till en stillsam rapning av övermåttad i det svenska folkhemmet.

Men parallellt med ett tynande intresse för vad kyrkan har att erbjuda växer det fram andra former av andligt liv. I våra vanligaste veckotidningar är berättelser om medier, visionärer, mystiker, astrologer och parapsykologer ett stadigt inslag. Böcker i ockulta ämnen ökar i antal. Diskussioner om paranormala fenomenens validitet förs i radio och TV och möts av stort intresse.

Att intresset för de eviga frågorna om människans väsen, hennes plats i kosmos, hennes relation till sin omgivning, hennes "bestämmelse" alltjämt är levande förefaller klart. Men debatten förs allt mindre i anslutning till de traditionella kristna föreställningarna.

Uppenbarligen befinner vi oss i en brytningstid mellan gammalt och nytt på det andliga området.

Den officiella och övergripande

kyrkliga strukturen i västvärlden bröt samman vid 1800-talets slut, och den lämnade ett påtagligt vakuum efter sig. De etablerade svaren på människans frågor om liv och död, livsmening och livsinnehåll var inte längre tillräckliga. Prästen, kyrkans officiella representant, var inte längre högsta och avgörande instans för en frågande och sökande människa. Det fanns många andra röster i tiden.

Vid slutet av 1800-talet, när brytningen mellan det gamla och det nya blev akut, ifrågasattes det om de natur- och samhällsvetenskapliga disciplinerna vid de europeiska universiteten kunde lägga fram sina forskningsresultat utan att hänvisa till en övergripande religiös eller filosofisk helhetsbild av världen. Meningarna därom var delade bland västerlandets bildningselit. Och på samma gång kunde energiska företrädare för spillrorna av kristen ortodoxi hävda bibelns överhöghet över alla mänskliga upptäckter, ända därefter att man krävde bibelns användning vid undervisningen i historia, geografi, botanik m. m.

Den sökande människan hamnade alltså i gapet mellan en framväxande och självmedveten naturvetenskap och en traditionell kyrklighet. Och till vilkendera sidan skulle hon ställa sina frågor?

Det är mot denna bakgrund, kyrkans minskande och vetenskapens växande auktoritet, som de ockulta rörelsernas entré i västvärlden måste ses. Spiritualismen, teosofin, antroposofin, som alla är grenar på samma träd, förkunnade en förenig av tro och vetande, som kunde förefalla vara en lösning av tidens andliga dilemma.

Inom de ockulta rörelserna förenas begreppen tro och vetande i begreppet *insikt* — insikt i människans "sanna väsen", insikt i de "kosmiska lagarnas funktioner" osv. Men trots det myckna ordandet om "vetande" har insikten förblivit en re-

ligiös term. Utan att acceptera vissa grundläggande teser, som närmast betraktas som "eviga sanningar", kan man inte förvärva den "sanna insikten".

Det teosofiska samfundets motto har varit och är: "Det gives ingen religion högre än sanningen". Det låter bestickande och sympatiskt. Men "sanningen" är för teosoferna ingalunda någon fastställd vetenskaplig sanning, ingen kunskap som förvärvats genom normal, kritisk, logisk vetenskaplig tankeaktivitet, utan en bestämd tolkning av verkligheten. De ledande teosoferna målar bilden av människan som en gudomlig gnista, fallen från ett oändligt ljushav och tillfälligt inkarnerad i en jordisk kropp. Efter kroppens död lämnar gnistan, eller människans "gudomliga jag", stoftet och ger sig ut på vandring i högre sfärer. Sedan återvänder den för en ny tid i jordisk kropp, lämnar därefter åter sin nya kropp för en ny sejour i de andliga världarna osv. — Mot bakgrunden av dessa föreställningar utvecklas hela den teosofiska filosofin, som är en människocentrerad mystik med en tanke om en evig förbindelse mellan alla former av organiskt liv. I den teosofiska pionjärgenerationen fanns också ansatser till teorbildningar inom det naturvetenskapliga området. Men om man inte anser sig kunna acceptera grundtanken om en gudomlig substans i alla former av organisk materia, då faller också alla vidlyftiga och förment vetenskapliga slutsatser av naturvetenskaplig karaktär.

Den ockulta "insikten" är alltså inte vad själva begreppet gör anspråk på: en kunskap om något allmängiltigt sant, utan endast metafysiska idéer bland andra. Därför innebär inte heller denna "insikt" någon syntes mellan tro och vetande. Men när det nu förhåller sig så, hur kan man då förklara den inte obetydliga framgång som rörelser av nymystisk och andligt spekulativ na-

tur haft och alltjämt har?

Framgången kan med stor sannolikhet hänföras till vad som ovan nämnts, nämligen den kristna enhetskulturens sammanbrott i vår del av världen, vilket skapade ett andligt tomrum, som inte enbart lämnade människan i en "dogmatisk" och läromässig ensamhet, utan också berövade henne större delen av den symbolvärld som varit en given referensram för hennes liv. Denna ensamhet — och detta tomrum — kunde inte ersättas av den empiriska vetenskapens klara och kalla fakta.

Hos mänskligheten finns ett naturligt behov av en religiös världstolkning. Det är ett behov av symboler, av "mystiskt" igenkännande med urskeenden och mytologiska gestalters agerande, som av allt att döma tillhör människans konstitution. Att beröva henne ett svar på detta behov innebär att beskära hennes livsvillkor.

Den kristna kyrkan hade gett en fast ram av symboliska bilder och handlingar åt människan, den hade omgärdat avgörande händelser i hennes liv med rituella handlingar, i kyrkans gudstjänster hade drag av "helighet" och "oberörbarhet" varit dominerande inslag. Mysteriedraget i förkunnelsen hade varit en realitet med gensvar — mer eller mindre väl uppfattat — i de kristna församlingarna. När så tilltron till kyrkans förkunnelse och den kristna trons grundtankar sattes i fråga, upphörde också dess positiva, symbolskapande och symbolmottagande funktion.

Ur samma vinkel, sökandet efter förklarande symboler, bör också dagens intresse för spekulativ mystik analyseras. Den våg av entusiasm för meditation och inre samling av indisk och zen-buddhistisk art som är ett klart inslag hos den yngre generationen i västerlandet i dag, är ett exempel på ett "urmänskligt" identitetssökande. "Människan lever icke av bröd allenast", och hon kan ofta inte heller finna en harmonisk livsväg enbart kringgärdad av välfärdsstatens alla förmåner.

Kanske kan man också se intresset för den strikt vetenskapliga parapsykologiska forskningen ur detta perspektiv av människans sökande efter en identitet och en bärande tro. Parapsykologins resultat tycks peka hän mot en ny och mer "livscentrerad" världsbild än de till synes självklara naturvetenskapliga modeller som nu är aktuella. Om så är fallet kanske vi i en inte alltför avlägsen framtid får uppleva en reell syntes mellan tro och vetande, en förening

mellan intellekt och emotioner — och ytterst sett också mellan ande och materia.

*

Den ockulta vägen oroar en del bland både trons och vetandets folk. Bland motståndarna finner vi många kristna prästmän. Inom de frikyrkliga leden uppfattar man nästan utan undantag ockultismen som en produkt av satans spel med människan. Den är ett exempel av många på hur onskans makter försöker förföra människan, leda henne bort från den sanna trons vägar, in i fördärvet. Varningar för deltagande i meditationsövningar, seanser, logemöten osv. är vanliga, och de mest gruvliga följder utlovas som resultat av ockulta aktiviteter.

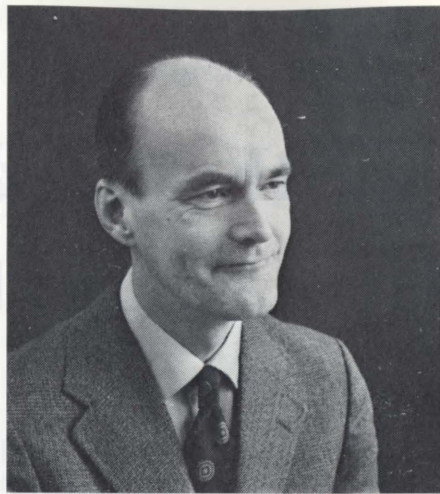
Men har man på kristet håll sökt analysera vad den ockulta vägen i verkligheten står för och reflekterat över i vad mån den kan vara förenlig med drag i den traditionella kristna mystiken?

I ett samtal med kaplanen vid Uppsala domkyrka, teol.dr. Martin Lönnebo har jag tagit upp denna frågeställning och också bett honom redogöra för huvuddragen i den kristna mystikens historia.

Martin Lönnebo anser att en del av skulden till att "den andliga aktiviteten" i vårt land i dag till en betydande del utövas utanför de etablerade samfunden ligger hos förkunnarna och företrädarna för dessa samfund. Man har fastnat i ett intellektuellt och föga inspirerande sätt att erbjuda det kristna evangeliet. Men den spekulativa mystiken har visat att den gudomliga verkligheten är mer än ord: en upplevbar verklighet.

Gudssökandet är i princip alltid något gott. Hur det sedan utformas kan vara av mindre betydelse. Men vad en kristen reagerar mot är ett utspel av sensation och "fantasteri" hos vissa företrädare för den ockulta vägen. Den kristna kyrkan har ju, vis av århundradens erfarenhet, tonat ned de mest uppseendeväckande dragen i upplevelsen av gudsnärhet och gudskontakt. Mystikern har oftast tvingats till en viss underkastelse under kyrkans yttre ordningar.

Men det är betydelsefullt att man inte omgående avvisar tanken på att den gudomliga verkligheten kan "göra nedslag" i vår vanliga dimension och i vårt dagliga liv. Tyvärr finner man ibland hos kristna en avvisande attityd gentemot alla

Martin Lönnebo anser att de kristna ej bör avvisa en mystisk väg till Gud.

former av visioner och uppenbarelser, som ligger vid sidan av kyrkans traditionella "kanaler", ordet och sakramenten. Här ligger något av en önskan att binda Gud vid vissa instrument och medel, som Han själv dock rimligen står över. (Ett exempel på detta är bl. a. den negativa hållning som företrädare för den nu aktuella charismatiska väckelsen uppvisar inför tanken på en gudsrelation på annan basis än den traditionellt bibliska.)

Men även om man kan acceptera tanken på Guds frihet till handlande med människan på hennes egna villkor, finns anledning till reservation inför ockultismen som fenomen. Det förefaller som om man inom dess led okritiskt blandar friska och osunda element. Labila personer har påverkats i negativ riktning efter deltagande i vissa former av ockulta övningar. Var-samhet, aktsamhet och ansvar för sig själv och andra är alltså en nödvändighet i dessa sammanhang, framhåller Martin Lönnebo.

*

Men finns det inga exempel på att kristenheten kan positivt möta personer med upplevelser av direkt kontakt med en översinnlig verklighet? Jo, det gör det.

Den kristna mystiken har av tradition indelats i tre olika kategorier eller former. Den första möter vi på protestantisk botten — trons mystik. Inom protestantismen har man av hävd stått ytterligt skeptisk inför alla former av emotionella upplevelser, syner, auditiva fenomen osv. Men i själva verket möter vi hos många djupt troende protestanter en klar och innerlig inlevelse i Kristi

liv: han har, intensivt och påtagligt, upplevts som en del av den egna personligheten. Tron, förtröstan har inneburit att man "burit Kristus i sitt hjärta".

Ett annat exempel på traditionell kristen mystik finner vi inom den romerska kyrkan. Där har öppenheten för de mystiska upplevelserna varit betydligt större. Alla de stora kyrkofäderna har räknats som mystiker, som upplevt det osägbara, den gudomliga verkligheten. Här kan man tala om en kärlekens mystik, där intensiteten i relationen till Kristus yttrar sig i kärleken till hans person, den fromma fantasins ständiga återvändande till olika skeden i hans jordeliv.

En tredje form av kristen mystik möter vi i de ortodoxa kyrkorna. Här kan vi tala om en ljusets mystik, där urbilden är upplevelsen av Kristus på berget Tabor, där han var omgiven av det oskapade gudomliga ljuset. En praktisk konsekvens av denna syn är de många ljusen vi kan finna i de ortodoxa kyrkornas gudstjänstrum.

Mystik har oftast förknippats med en viss form av självcentrering, passivitet, likgiltighet inför sociala frågor. Mystikern har ofta tecknats som den världsfrånvände och nära nog motbjudande "andliga självnjutaren". En människa som upplevt gudsnärvaron kan emellertid inte stå likgiltigt inför sina medmänniskors andliga och materiella nöd. Hon upplever ett klart och gudomligt uppdrag att förmedla Kristuskärleken vidare. Detta kan ske på många olika sätt. Särskilt inom de ortodoxa kyrkorna kan bönetjänsten i klostren upplevas som en reell hjälp åt omvärlden. Man ber för — och i stället för — alla dem som inte kan, vill eller orkar be, men detta är inte detsamma som passivitet och flykt undan världens problem.

I samband med en redogörelse för olika former av kristen mystik måste också frågan om mystikens enhet beröras. Man kan ju finna att mystiker med hemvist i olika religioner står varandra nära. Skillnaden mellan de erfarenheter som kan göras av en indisk meditatör, en muslimsk sufi och en katolsk munk eller en ortodox eremit, är i det närmaste obefintliga. Hur ser man på kristet håll på detta faktum? Att en enhet i upplevelserna finns är helt klart: Gud är en, och det finns i realiteten bara en verklighet. Vad man från den kristna kyrkans sida inte kan avstå från är Kristusgestalten med försoningens verklighet och dess

konsekvenser i vår syn på våra medmänniskor. Men även här har de kristna på många punkter fastnat i de "yttre orden" — Kristus har klätts i en dräkt som presenterats som den enda och sanna, oftast i västerländska kläder, i det man glömer att västerländsk kultur och kyrkans egentliga budskap sannerligen inte är ett och detsamma.

Att nå fram till en mystisk relation till Kristusgestalten har under långa tider betraktats som ytterligt svårt, och ändå är det kanske snarast så enkelt att det just för den skull blivit en omöjlighet för de flesta kristna. Det handlar i verkligheten om att överlåta initiativet till honom själv, han som kan tränga in i min egen person, födas i mitt eget hjärta.

*

Finns det kristna mystiker i vårt land i dag? På den frågan kan man tveklöst svara ja. "Kyrkgumman", den stadiga besökaren i kyrkans gudstjänster, är ett gott exempel på detta. När hon i all stillhet sitter försjunken i bön i kyrkbänken, då bär hon Kristus i sitt hjärta, och när hon faller på knä vid altarrunden och får del av nattvardens bröd och vin, upplever hon sig som en del av den himmelska verkligheten. Hon talar kanske aldrig om det; när hon kommer hem från kyrkan kokar hon kyrkkaffe och börjar ordna för middag i huset, men hon är en verklig mystiker, en som fått del av det gudomliga.

Man skulle också kunna våga påstå att det i varje svensk kyrkoförsamling, i kärnan av kyrkfolket,

finns människor som haft klart definierbara upplevelser av det gudomligas verklighet, men de upplever detta som "helighet", vida avlägset från alla former av sensationer och lust att ventileras i olika former. I detta ligger också något av den kristna mystikens innersta hemligheter; den står öppen för alla kristna som närmar sig det gudomliga med vördnad och aktning.

Anm. Ragnar Alcén är fil. lic. och teol. kand., forskare i Uppsala. Hans lic.avhandling heter "Ockultismen i Sverige 1880—1912. En översikt och en exemplifiering".

Madame H. P. Blavatsky var en av de första västerländska ockultisterna i modern tid. 1888 utkom hennes bok "Den hemliga läran", som blev en av teosofernas viktigaste skrifter.

Meditation kan vara en väg till en mystisk förening med det gudomliga. Här utlärs meditation av zen-typ på den kristna S:t Davidsgården i Rättvik. Lärare: Hans Hof.

Vad är mission?

I

Att vistas i Ådalen under några varma vårbrytningsdagar strax efter vårdagjämningen är bara det en upplevelse för den som aldrig varit längre norr i Sverige än till Uppsala.

Anledningen till besöket var en temadag om religion på Sandöskolan; föredrag om religionens väsen, dess konfrontation med den nya tiden i Indien och Afrika samt hur några svenskar upplevt främmande religioner och hur de verkar för att sprida dessa här i landet.

Det var således religion och mission i båda riktningarna.

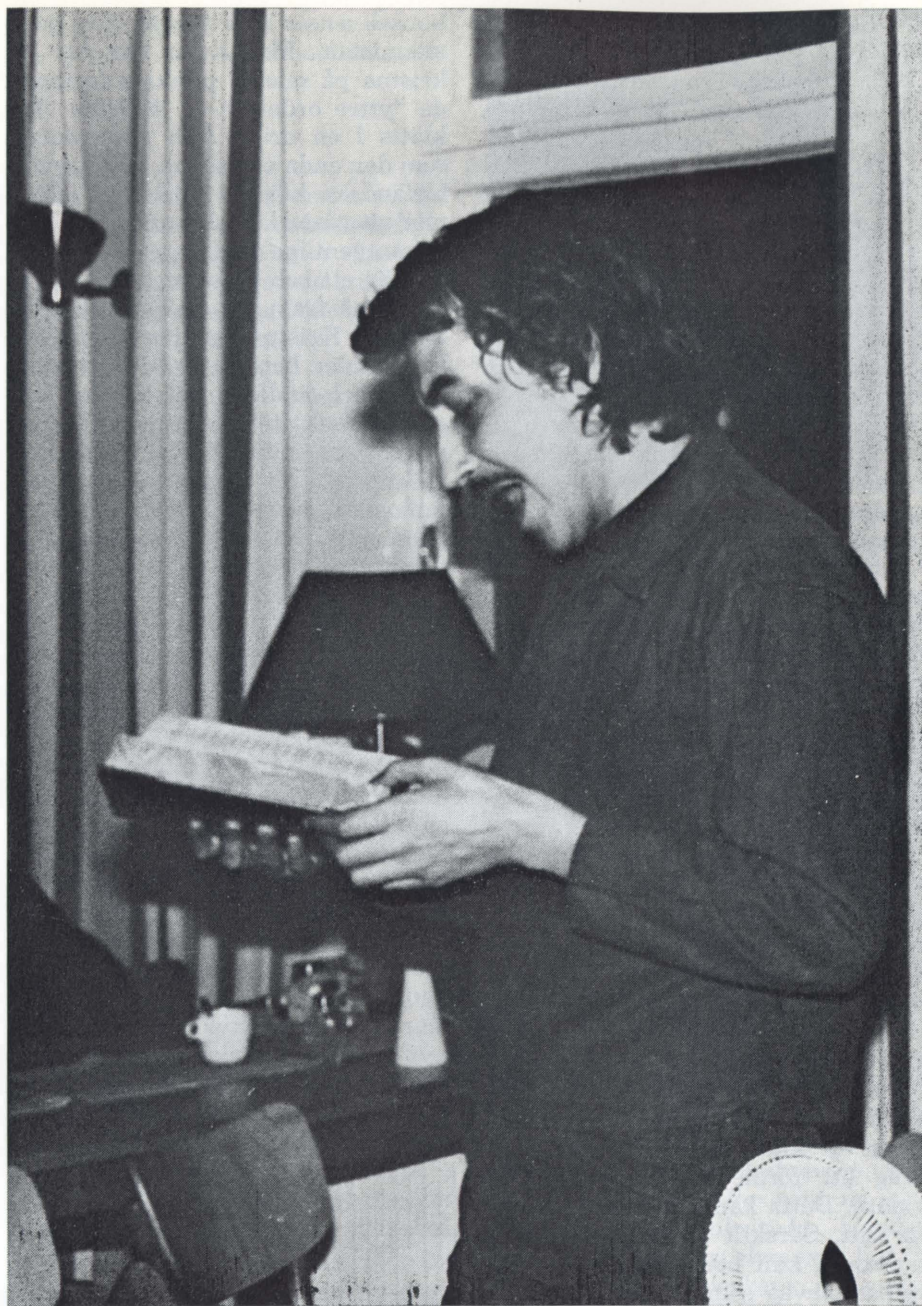
I stort sett varje vecka har man en liknande temadag kring något speciellt ämne. Denna gång var det religionen som stod i centrum för första gången sedan skolan startade. Unikt var det såtillvida som det också var första gången man diskuterade mission av främmande religioner i Sverige.

Skolan drivs av Biståndsutvecklingsnämnden (BUN). Ett 90-tal elever studerar u-landsproblematik i alla dess former. De flesta av lärarna har själva under längre eller kortare tid varit verksamma med biståndsbete i olika länder.

Eleverna rekryteras från hela landet och får inte vara äldre än 25 år. Till årets kurs, som är den andra i ordningen, hade 800 ansökningar kommit in. Av dessa fick cirka 200 genomgå en personlig test varav ett 90-tal togs in. Många av de manliga eleverna är vapenvägrare. Skoltiden gäller för övrigt som ersättning för allmän värnplikt, men man kan inte i förväg söka till skolan med avsikt att slippa värnplikten.

Uppläggnings av kurserna sker under samarbete mellan lärare och elever; den varierar därför från år till år inom en given grundplan.

Eleverna har således stor frihet och arbetar individuellt eller i små grupper med lärarna som handledare. Ett bevis för deras självständiga arbete var två utställningar som visades just då på skolan. En utställning behandlade narkotika- och alkoholproblemen i u-länderna och en

Koranläsaren Björn Ericsson i aktion

Reportage: Broge Wilén

annan visade afrikansk konst.

Miljön är för övrigt mycket inspirerande. Eleverna är inkvarterade och äter på Sandöskolan, medan undervisningen sker på andra sidan av den berömda Sandöbron i Gräsmestaskolan. Det var just på denna väg mellan skolorna som de tragiska Ådalsskavallerna ägde rum 1931, då fem demonstranter sköts ihjäl av militären.

Vad är religion?

Vad är religion egentligen? Hur uppstår den och varför? Finns det något som kan sägas vara unikt och särskiljande för religionen, något som gäller för alla tider i olika miljöer? Finns det något som skulle kunna kallas religionens väsen?

Några av dessa frågor försökte skolans religionslärare, Ivo Illiste, besvara i sitt inledningsanförande.

Han försökte verkligen skrapa fram det som kan anses vara de yttersta betingelserna för människans existens oberoende av plats, tid och miljö. Rent fysiologiskt är människan överallt inramad mellan födelse och död, hon ställs i relation till sina föräldrar och så småningom till sina egna barn. Till detta kommer de absoluta primärbehoven: sömn, mat och sexualitet.

Människorna har överallt och i alla tider ställts inför dessa problem och tvingats lösa dem efter de möjligheter som naturen givit dem. Människan har således alltid ställts inför naturen och upptäckt hur beroende hon är av den. Hon har upptäckt att det finns en parallellitet mellan människan och naturen. Så har hon försökt ordna upp alla sina iakttagelser efter vissa mönster. Hon har velat förstå allt detta och försökt dra ut de yttersta konsekvenserna för människans situation i den verklighet där hon befinner sig.

Människans nyfikenhet leder till spekulation. Födelsen blir inte bara en faktisk realitet utan man frågar sig om det finns något före födelsen och därmed följer också frågan om en fortsättning efter döden. Födelsen och döden har spelat och spelar fortfarande en oerhört stor roll i alla religioner. Likaså är övergången från barn till vuxen individ en betydelsefull faktor i människans liv som är förknippad med så kallade övergångsriter, till exempel konfirmationen.

Dop, övergångsriter, äktenskap och begravning har varit riter som tvingats fram av människans förhållande till naturen. Dessa grundläggande ritualer har sedan utvecklats till oigenkännlighet i många religioner. Men de är alla grundade på människans förhållande till naturen.

Vad religionen är utöver detta går väl knappast att besvara i sin helhet. På vad sätt många religioner har försökt lösa problemen om varför vi finns till och så vidare skulle diskuteras senare under kvällen.

Kasterna i Indien ett politiskt vapen.

En svår uppgift hade Erik af Edholm fått då han med kort varsel fick ersätta den ordinarie föredrags-hållaren som plötsligt insjuknat. Edholm undervisar i religionshistoria vid Stockholms universitet och håller samtidigt på med sin doktorsavhandling om Indiens medeltida religioner.

Att på 90 minuter försöka redogöra för hinduismen i konfrontation

med dagens sociala och ekonomiska problem är ingen lätt sak, om inte omöjlig.

Edholm försökte visa hur många av dagens problem är knutna till en mångtusenårig tradition. En tradition som är så stark att den inte kan brytas ner bara för att Indiens grundlag har bestämt att inga kaster får förekomma i landet. I städerna har visserligen inte kastsystemet längre så stor social betydelse, men på landsbygden, där fortfarande 85 procent av befolkningen finns, har det fortfarande ett fast grepp om folket.

Många religiösa och politiska ledare har under det senaste århundradet försökt bemästra problemet. Men det har oftast blivit sekundärlösningar som skapat nya problem med nya och annorlunda klassproblem.

Mahatma Gandhi försökte i början av seklet skapa ett bättre förhållande för de oberörbara parias. Han gav dem ett nytt namn, harija's — Guds barn. Men då alla kände till att de från början tillhörde de oberörbara, förändrades inte situationen för dem nämnvärt.

På samma sätt gick det för den store politiske ledaren Ambedkar i delstaten Mysore. När han övergick till buddhismen på 1950-talet följde många av hans lågkastiga anhängare med. Genom att bli buddhister förändrades deras status, men alla vet att de är före detta sudras.

Radhakrishnan måste ha insett detta, eftersom han ansåg, att det var bäst att trots allt bevara kastsystemet eller också måste man hitta på ett nytt klasssystem.

Denna situation har gjort att de kastlösa har blivit ett lätt byte för islamsk och kristen mission i Indien, eftersom de orener inte får besöka de inhemska templen. Hinduerna har insett detta och numera får dessa kaster besöka templen.

Politiskt har också kasttillhörigheten blivit en faktor att räkna med. Det gäller för ett politiskt parti att välja en representant som tillhör det rätta kastet men som samtidigt inte stöter bort alltför många av andra kaster eller religiösa åskådningar.

Rapporter om oroligheter och stora demonstrationer från Indien vittnar om att något är på väg att hända, samtidigt som det hittills dominerande Kongresspartiet tycks förlora allt fler anhängare, medan ett otal oppositionspartier hela tiden uppstår.

Hur Indiens framtid kommer att

gestaltas är omöjligt att säga. Här är det nog bara tiden som kan ge besked. Men det är ganska troligt att religionen här kommer att spela en betydande roll vid sidan av sociala, språkliga och ekonomiska faktorer.

Nyvaknad självkänsla i Afrika.

Efter en nära femtonårig vistelse i Tanzania som lärare har nu Birgitta Johansson återkommit till Sverige. Hon berättade om sina erfarenheter från sin tid i Afrika.

Afrikanerna har inte som t. ex. indierna en skriven tradition som vi västerlänningar kan penetrera. Vi måste därför gå direkt till afrikanerna för att få de uppgifter vi vill ha för att lära oss förstå deras kultur och livssyn.

Det finns mycket av misstänksamhet hos afrikanerna gentemot de vita. Om de blir utfrågade ger de alltid sådana svar som de tror att frågeställaren väntar sig få av dem. Detta gör det naturligtvis svårt att få en riktig bild av en afrikansk livsuppfattning. Inte ens afrikaner som studerat etnografi och sedan i sin egen hemtrakt försöker göra undersökningar kan vara säkra på att erhålla ett riktigt resultat.

Typiskt är också hur afrikanerna skiljer på västerländska och afrikanska sjukdomar. Den västerländska sjukdomen kan botas med västerländsk medicin. Men en afrikansk sjukdom kan inte botas på detta sätt, den måste botas av afrikanska medicinnmän efter urgamla metoder.

Afrikanerna har alltid förvånats över att västerlänningarna skiljer på det andliga och materiella. Det gör aldrig en afrikan. För honom är dessa oskiljaktiga faktorer som finns med i allt vad en afrikan företar sig. Detta återspeglas också i deras gudsuppfattning. Liksom människan inte är god i sig utan enbart handlar gott uppfattas också deras Gud enbart genom sina handlingar. Gud är inte god i sig utan handlar gott.

En nyvaknad självkänsla börjar nu dyka upp i många afrikanska nationer efter en lång kolonisationstid, en tid då afrikanerna tvingats se upp till och rätta sig efter vad västerlänningarna ansett vara bäst för dem, något som inte alltid visat sig vara så bra. För vad är det som säger att vi här i västerlandet skulle kunna tala om hur en afrikan skall leva i Afrika?

En afrikan lär ha uttryckt det på följande sätt: vita kan aldrig förstå vad vi afrikaner vet.

Ake Johansson visar upp en baha'i-affisch

II

Baha'i — en världsreligion för nutidsmänniskor.

Efter dessa mera allmänt hållna föreläsningar samlades eleverna kring fyra representanter för var sin icke-kristen religion. Under några kvällstimmar fick de en halvtimme var på sig att presentera sin religion, berätta varför de blivit anhängare av den och hur de verkade för att sprida sin religion i Sverige.

Ake Johansson är född i Ådalen och var således på hemmaplan när han talade om Baha'i på Sandöskolan. Han berättade att under hans uppväxttid i Ådalen var befolkningen uppdelad i två motsatta riktningar. Hälften var baptister och den andra hälften var kommunister. Han hade bra kontakt med båda och

med det sociala, där det andliga skulle bli det enande elementet, en brygga mellan olika raser, religioner och länder.

Läran har spritt sig kring hela världen och finns nu representerad i 70.000 samhällen, och dess skrifter finns översatta till 500 språk.

Baha'ierna talar inte mycket om de metafysiska tingen, livet efter döden, synd eller straff. Bön och meditation står i centrum. De för en utåtriktad och energisk propaganda där världsfred, pacifism och allmänmänniskliga rättigheter är centrala.

Buddhismen besvarar många frågor.

Buddhismen har sitt ursprung i Indien, där Buddha levde och verkade för 2500 år sedan. Buddhismen spreds sedan österut till Kina och Japan och kallas där mahayana, den stora farkosten. Denna är den mest kända i västerlandet främst genom sin zenbuddhistiska variant och genom den tibetanska, tantriska lamaismen.

Dessa riktningar är missionerande i motsats till den sydliga riktningen hinayana, den lilla farkosten, eller, som de själva vill kalla den, theravada, lika med de äldstes väg. Den anses vara den riktning som står den ursprungliga buddhismen och Buddha närmast. Dess heliga skrifter är skrivna på Buddhas eget språk, pali.

Många skolböcker framställer buddhismen som en avgudatro med de mest avskräckande bilder som illustration. Så hade också Erling Johannesson upplevt buddhismen innan han för 20 år sedan vid en resa till Ceylon upptäckte att buddhismen var något helt annat. Där mötte han en buddhism som talade till förnuftet och hjärtat på ett för honom helt riktigt sätt. Buddhismen kunde besvara de frågor som inte kristendomen hade kunnat ge svar på. Vid hemkomsten fördjupade han sig allt mer i buddhismen och konverterade så småningom till denna tro.

Han berättade att det till en början var svårt, då många av hans vänner inte ville vara hans vänner längre efter omvändelsen. Men nu har de vant sig vid att han är buddhist och accepterar detta.

Erling Johannesson anser inte att man behöver driva en utåtriktad mission, lika med att övertyga folk om att man har rätt. Buddhismen har alltid på ett förunderligt sätt spritts utan att någon egentlig mission har bedrivits. Då är det bättre

att "småprata" och på så sätt föra kunskapen om buddhismen vidare till andra.

Det viktigaste blir därför att få fram tidningar och böcker som kan ge en verklig bild av religionen och som kan motverka den snedvridning av buddhismen som han själv mött i skolböckerna.

Erling Johannesson står som redaktör för *Buddist-Bulletin*, en tidning som kommer ut med fyra nummer om året. Det finns också ett buddhistiskt förlag i Göteborg som ägnar sig helt åt att ge ut litteratur om Buddha och hans lära.

Hare Krishna-rörelsen.

Via Australien och Indien har Jörgen Sundvall kommit i kontakt med Hare Krishna-rörelsen. Detta är en uppsökande religion som verkar direkt på gatan. Den har blivit ett exotiskt inslag i gatubilden i U.S.A. och många europeiska städer. Sedan ett år har den också varit verksam i Sverige.

Jörgen Sundvall var för övrigt den enda av de fyra religionsrepresentanterna som inte var klädd i vanliga svenska kläder. Medlemmarna har nämligen rakade huvuden med hårflåta och bär vit dräkt vilket naturligtvis bryter av på ett markant sätt.

Hare Krishna-rörelsen följer de uråldriga vediska skrifterna, främst Bhagavad-gita. Men de säger också att andra skrifter som Bibeln och Koranen även är sanna och Guds verkliga ord. Den nu verksamma Hare Krishna-rörelsen grundades för bortåt 500 år sedan av Sri Caitanya som gav sina följeslagare den formel eller mantra som idag sjungs av rörelsens medlemmar. Som världsmissionerande rörelse kallas den Det internationella sällskapet för Krishna-medvetande.

Inom denna rörelse anser man att varje människa är en del av Gud, eller Krishna, vilket medför att alla människor är bröder, då de utgår från samma enhet. Genom att sjunga

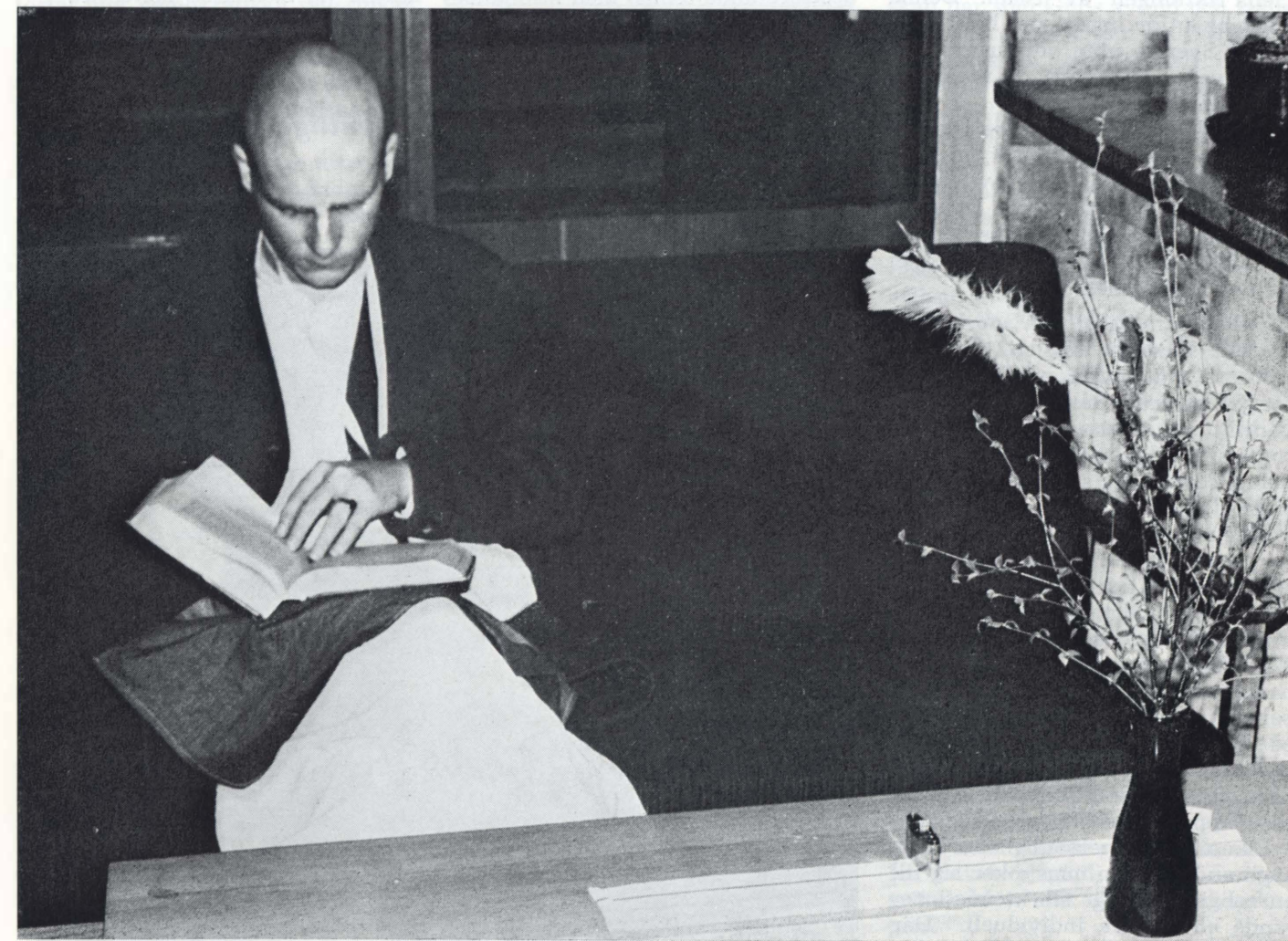
och dansa uppgår de i detta Krishna-medvetande och når på så sätt befrielse från de kroppsliga begären och det onda i världen. När man nått upplysning syns detta på handlingarna, men det är lång väg till denna upplysning.

Hare Krishnas medlemmar anser det som en plikt att sprida kunskapen om Krishna-medvetandet direkt på gatan bland de vanliga människorna och sjunga och dansa för dem så att de också får del av Krishna-medvetandet.

De lever på att hålla föredrag, sälja böcker, som de själva trycker, och på donationer.

Islam — främst en invandrarreligion i Sverige.

För ett tjugotal år sedan satt Björn Ericsson på en skärgårdsö och försökte lära sig arabiska. Den enda bok med arabisk text han hade med sig var Koranen. Men det var besvärligt att förstå texten utan att känna till den islamska bakgrunden.

Jörgen Sundvall studerar sin religions skrifter

Han började därför sätta sig in i religionen och blev slutligen en rätttrogen muslim. Han verkar nu som koranläsare bland muslimerna i Stockholm.

De flesta muslimer i Sverige är invandrade turkar och jugoslaver. I slutet av 1940-talet fanns endast ett hundratal muslimer i Sverige, men med den stora invandringsvågen finns det nu 12.000 muslimer i landet.

För dessa har många problem uppstått i och med att de hamnat i ett sekulariserat samhälle. Många kompromisser har fått göras för att de skall kunna utöva sin religion här i landet. Som ett exempel på detta kan nämnas att en rättrogen muslim skall be sina böner fem gånger under olika tidpunkter på en dag. Detta innebär att de knäböjer med ansiktet mot Mecka medan de läser sina böner. Detta är naturligtvis omöjligt att utföra här i landet, därför har man slagit ihop dessa fem böner till en enda som läses på kvällen, eller också kan den ersättas med koranläsning.

Björn Ericsson tillhör den officiella riktningen av islam. Denna riktning utför ingen som helst mission i Sverige utan verkar helt för att bevara och hjälpa de muslimer som finns här i landet.

Men det finns en mindre islamsk riktning i Sverige, Ahmadiyya, med ett hundratal medlemmar, vilka huvudsakligen är invandrare. De utför även en missionerande verksamhet bland svenskarna, bl. a. genom sin tidning Aktiv Islam.

Behövs mission?

Det är naturligtvis alltför kort tid att på en halvtimme ge och få en verklig bild av en religion. Speciellt som varje religion i sig är en oerhört komplicerad och svårförstådd företeelse.

Hur en religion är och verkar beror naturligtvis på den eller de som representerar den. Det märktes tydligt denna kväll hur olika man kan uppfatta och leva med en religion. För Åke Johansson och Erling Johannesson har religionen blivit en personlig upplevelse som gett svar på de frågor de ställts inför. Medan Björn Ericsson visar hur en människa mer av en tillfällighet blir en aktiv representant för en religion.

Likaså tycks personligheten vara avgörande för om man söker sig till en religion som är starkt missionerande eller mera individuell. Där Erling Johansson representerar den stillsamt "småpratande" missionen

medan å andra sidan Hare Krishna-rörelsen och Baha'i för en mera energisk och utåtriktad mission med uppsökande verksamhet.

Behövs då verkligen mission i Sverige och vad innebär den egentligen?

Av det som framkommit tycks det finnas ett behov hos många att söka sig till en annan religion än kristendomen för att få sina frågor besvarade. Det tycks vara uppenbart att det sekulariserade västerlandet inte längre helt kan tillfredsställa den sökande individen. Detta är naturligtvis beklagligt, då kristendomen inte på något sätt är underlägsen någon annan religion. Men den västerländska materialismen har tydligen gjort det omöjligt för de kristna att få verkligt gehör bland dagens människor.

Att så är fallet märktes tydligt under diskussionerna på Sandöskolan. Många tycks ha svårt att förstå att meditation är något aktivt. Den ser ju ut som en inaktiv handling för en utomstående och strider mot den uppfattning vi har här i västerlandet att allt måste ske under ett ständigt accelererande tempo med åtföljande stress och magsår som följd. Meditationen är ett i grunden aktivt sätt att förstå och lära känna sig själv och därmed också ett sätt att bli en harmonisk och livsbejakande individ som fungerar i samhället. Mycket tycks den oförstående attityden

Samtal mellan religioner. Björn Ericsson (t.v.) och Erling Johannesson.

bero på att den lutherska kyrkan alltför litet har insett bönsens stora betydelse, vilket har gjort att många idag har förlorat förståelsen för vad bön och meditation verkligen är. I de katolska länderna finns mycket av denna tradition ännu levande och gör det lättare för folket där att förstå den österländska meditationen.

Vi har onekligen mycket att lära från andra länder, vilket vi kan ta emot i utbyte mot vårt tekniska kunnande, en tes som Vivekananda försökte driva inom Ramakrishna-missionen under 1800-talet.

Tyvärr har vi här i västerlandet inte förstått detta.

Behöver vi då mission?

Ja, om mission betyder ett ömsesidigt mottagande och givande av erfarenheter och kunskaper. Nej, om med mission menas att det bara är ett sätt att tvinga andra att tro på ett visst sätt med åtföljande auktoritärt beteende, vilket alltför ofta har varit följden av för energisk mission både historiskt och i nutiden.

Anm. Broge Wilén, som gjort reportaget från Sandöskolan, studerar religionshistoria vid Stockholms universitet.

Samtliga foton: B. Wilén

LÄST OCH KLIPPT

Nr 1, 1974 av Amnesty-Bulletinen innehåller bl.a. nio sidor under överrubriken "Detta är Amnesty", där man berättar vad amnesty-rörelsen står för och hur den arbetar. Alf Thoor skriver om hur man vänder sig mot övergrepp i alla samhällssystem och följaktligen fått fiender i både "öst" och "väst". I länder av fascisttyp beskylls Amnesty för att vara "instrument för den kommunistiska terrorismen". Tidningen O Cruzeiro i Rio de Janeiro skriver:

"...det beryktade 'Amnesty International', instrument för den kommunistiska terrorismen, vilket från London understödjer gerillastyrkor över hela världen. Detta 'Amnesty' främjar runt hela världen kampanjer för Amnesty's terroristiska förbrytare genom lögn och förtal mot demokratiska regeringar. Det har drivit en systematisk kampanj mot Brasilien och hittat på historier om tortyr, mord och övervåld för att främja kommunistiska syften."

Indonesiens makthavare uttrycker genom en ledare i armétidningen Angkatan Bersenjata sin uppfattning:

"Deras uppgift är att försvara politiska fångar, särskilt kommunister som sitter fängslade i olika länder utanför kommunistblocket, under föregivande av humanitära skäl, mänskliga rättigheter och lagparagrafer, normer som vanligen inte känns som något behov för kommunisterna själva... Men man förstår att de aldrig nämner ett enda ord utan förblir 'tysta på tusen språk' om de politiska fångarna i kommunistländerna..."

Den sydafrikanske premiärministern John Forsters sekreterare uppmanar Amnesty att vända sig till sina "vänner bakom järnridån".

Alf Thoor:

"Det var ett dåligt råd från premiärministerns sekreterare. Vad Sovjet tycker om Amnestys verksamhet syns med all önskvärd tydlighet i diverse pressklipp. Vi väljer ett ur Kievtidningen Visti z Ukrainy från juni 1973:

'Organisationen Amnesty International grundades i första hand för att sprida antisovjetisk propaganda

genom förräderi och hyckleri och bakom en mask av fariseisk välgörenhet och humanitet... Om denna internationella organisation verkligen bekymrade sig om de förtryckta, om dömda fångar och om alla som behöver skydd, då skulle den inte leta efter fångar i vårt land utan snarare där de verkligen finns, där förföljelsen mot den enskilde bildar grundvalen för den kapitalistiska statens politik.'

Så ser Amnesty's neutralitet ut i praktiken.

Och så skall den se ut ända tills de mänskliga rättigheterna är genomförda i varje land på jorden."

Amnesty International verkar för de politiska fångarnas frigivning, hjälper fångarnas familjer, rapporterar om förhållanden i fängelset, kräver att ingen utsätts för tortyr, arbetar för att dödsstraffet avskaffas.

Adress: Barnhusgatan 4, 111 23 Stockholm.

Tidningen Djurfront är organ för Ungdomsgruppen i Nordiska Samfundet mot Plågsamma Djurförsök. I nr 1/74 (årg. 1) har Roger Fjellström ett par starka artiklar. Vi citerar några rader:

"Många som begrundar fakta och

moraliska argument blir säkert skakade och besvärade, men frågar sig kanske ändå: Berör det här verkligen oss? Man förmår inte riktigt känna för djur på samma sätt som för människor.

Vi har en känslomässig blindhet när det gäller djurens lidande, såvida det inte gäller den egna älsklingshunden eller -katten. Bristen på inlevelse gör att vårt samhälles grymma djurhantering accepteras i så stor utsträckning. Samhället stöder på olika sätt vårt främlingskap inför djuren, genom att avigsidorna hålls dolda och en debatt undviks.

En viktig orsak till vårt främlingskap är att vi traditionellt hyllar en bild av människan som ett privilegierat unikum med rätt att utnyttja naturen för sina syften. Denna bild har rötter i religionen; människan har som Guds avbild och ställföreträdare på jorden en rättmätig makt över allt annat levande, en rätt som Gud i sin allmakt delegerat till oss.

Trots att få i dag tror på dessa vidskepelse har många ändå bevarat föreställningen om människans suveräna rätt. Denna föreställning kan bara beskrivas som en form av rasism; man kunde kanske tala om artism."

Djurfront, Järntorgsgatan 4, 111 29 Stockholm, är ett betydande tillskott till den svenska tidskriftsfloran. Den vill kämpa mot människans förtryck av djuren — en angelägen uppgift!

I Djurens Rätt nr 1, 1974 ställer Nordiska Samfundets ordförande Johan Börtz en fråga.

"Man påstår om oss, som är motståndare till plågsamma djurförsök, att vi är osakliga, att vi låter känslorna löpa iväg med förståndet, vi hänger oss åt känslotänkande etc. — Detta får väl tolkas så, att försvararna av dessa försök menar sig använda enbart logik och saklighet. Därför har vi anledning ställa frågan: Kan man enbart med hjälp av logik och vetenskap bevisa, att vi har rätt att plåga djur, om så är utan gräns, blott det gagnar vetenskapen?"

Det behövs en allvarlig, offentlig debatt kring dessa moraliska frågor!

NORDFRID MOERSBERGER
berättar om en bok
som betytt mycket för honom:

Mary Baker Eddys

VETENSKAP OCH HÄLSA MED NYCKEL TILL SKRIFTEN

För många år sedan tog mina föräldrar ett sabbatsår på en ö i Nord-sjön. På det gästhem där de bodde träffades människor, som i likhet med mina föräldrar var mycket intresserade av dåtidens religiösa strömningar. Diskussionerna var långa och djupgående. En dag kom en dam och visade mina föräldrar en bok. Hon sade: "Jag förstår av våra samtal att denna bok skulle vara av intresse för Er." Bokens titel var **Vetenskap och hälsa med nyckel till Skriften**. Den var skriven av Mary Baker Eddy. Mycket snart upptäckte mina föräldrar att denna bok innehöll svaren på de många frågor de hade ställt sig om Gud, om människan, om livet. Här framlades en andlig syn på tillvaron som var helt främmande för den som antar materien som livets grundval och utgångspunkt. För mina föräldrar däremot kändes det som om de hade hittat hem. I sina funderingar och meditationer hade de redan tidigare kommit fram till den uppfattningen att livet har en andlig grundval. Nu ledde **Vetenskap och hälsa med nyckel till Skriften** dem och oss barn till att ifrågasätta sanningen i vad de materiella sinnena förnimmer. Vi lärde oss att i stället uppfatta en motsvarande andlig verklighet. Så pågick någonting inom oss som kan kallas en ständig pånyttfödelse.

På bokens första sida finns ett citat ur Bibeln, nämligen Jesu ord "I skolen då förstå sanningen, och sanningen skall göra eder fria" (Joh. 8:32). Denna frigörelse genom att förstå sanningen — verkligheten — är bokens genomgående ämne. Här fann vår familj en alltigenom prak-

tisk kristendom, som även förde in Kristi gärningar i vårt dagliga liv. Vi lärde oss att bättre förstå Gud, Kärleken, och vad Kärleken verkligen innebär; att hysa tillit till Gud som en allälskande närvaro; att förstå mera av människans förhållande till Gud; att befria oss från materialismens begränsningar; att skingra ensamhet och fruktan. En högre uppfattning av Gud såsom allnärvarande Ande visade oss vägen till människans ursprungliga helhet och därigenom erfor vi en inre omdaning och fysiska helanden. I bokens förord läste vi "Frågan: Vad är Sanning? besvaras genom demonstration — genom helande från både sjukdom och synd; och denna demonstration visar, att kristet helande skänker det största måttet av hälsa och danar de bästa människorna" (sid. VIII). Bokens första kapitel, som handlar om bön, börjar med denna mening:

"Den bön som omdanar syndaren och helar den sjuke är en absolut tro, att allting är möjligt för Gud — en andlig förståelse av Honom, en från självet frigjord kärlek."

Här fann mina föräldrar nyckeln till helandeverksamheten som ju var kännetecknande för kristendomens första tid. Det första som hände därefter var, att min fars syn blev helt återställd och han behövde aldrig mera glasögon under resten av sitt långa liv.

Vid den tid då mina föräldrar fann boken var jag mycket ung. Men jag minns särskilt en dag några år senare. Det var den dag, då far och mor kastade ut all medicin som fanns i

huset. Skåpet där den förvarats fick jag för att förvara mina leksaker i. Vi hade inte längre någon användning för medicin. Studiet av boken **Vetenskap och hälsa med nyckel till Skriften** hade visat vägen till ett nytt liv. Sedan den tiden har ingen medicin funnits i vår familj, ej heller sömntabletter eller dylikt.

Allteftersom vi fyra barn började läsa erhöi vi var sitt exemplar av boken och var sin bibel. Som bokens titel antyder läses den inte enbart för sig själv, den är en "nyckel till Skriften". Mina föräldrar var mycket liberala. Vi barn blev aldrig tvingade att studera dessa böcker. Vi visste att far och mor skulle bli mycket glada om vi gjorde det — men all läsning skedde helt frivilligt.

Under mina studieår vid ett universitet började jag förstå bokens djupa värde. Jag studerade den intensivt och fann att innehållet hjälpte mig att bättre lösa mina studieuppgifter. Det befriade mig från tron att jag måste bli upphov till eller skapa idéer. Mina ögon öppnades för det enda skapande Liv eller Ego, som uppenbarade sig för Moses såsom den store "JAG ÄR" — det enda, allomfattande Jag eller Ego som uttrycker Sitt vetande och Sin intelligens i den andliga människan. När jag lyckades förnimma detta växte en sann ödmjukhet fram inom mig, och jag öppnade mig villigt och lyssnade för att kunna ta emot de rätta idéer som jag behövde i mitt arbete. Därefter fann jag att idéerna kom och utvecklades utan ansträngning. I detta sammanhang såg jag följande ord av Kristus Jesus i ett nytt ljus: "Sonen kan icke göra nå-

got av sig själv, utan han gör allenast vad han ser Fadern göra; ty vad han gör, det gör likaledes ock Sonen" (Joh. 5:19). Här visades mig vägen till den sanna, andliga människans enhet med sin källa.

Genom studium och tillämpning av bokens innehåll gestaltade sig också mitt förhållande till professorerna och mina studiekamrater mycket harmoniskt. Jag förblev immun mot de fenomen som vanligen plågar en student under studietiden, speciellt före examina: tidspress, nervositet, fruktan, brist på självförtroende eller överdrivet självförtroende. Det fanns inget rum för försagdhet eller högmod eftersom det felaktiga jag-begreppet, som förorsakar dessa tillstånd, hade genomskådats och upplösts. I min erfarenhet besannades följande ord ur **Vetenskap och hälsa**: "Beteckningen Vetenskap, rätt förstådd, syftar endast på Guds lagar och Hans styrelse av universum, människan inbegripen. På grund härav har affärsmän och framstående lärde funnit, att Kristen Vetenskap stegrar deras uthållighet och mentala krafter, ökar deras karaktärskänedom, ger dem skarpsinne och ett omfattande förstånd samt en förmåga att överträffa sin vanliga kapacitet. Det mänskliga förnuftet, genomträngt av denna andliga förståelse, blir mer elastiskt, är mäktigt större uthållighet, frigörs i någon mån från sig självt och kräver mindre vila. Kunskap i varats Vetenskap utvecklar människans latenta gåvor och möjligheter. Den vidgar tankens atmosfär och ger de dödliga tillträde till friare och högre regioner. Den höjer tänkaren till den klarsynens och skarpsinnighetens rena luft, som är naturlig för honom." (Vet.o.h. 128:5)

Innan jag började vid universitetet arbetade jag som timmerman på olika byggnadsplatser. Genom att tillämpa vad boken hade lärt mig upplevde jag där några snabba helanden i samband med allvarliga olycksfall. Många fler händelser och helanden genom Gudsmedvetande i vår familj kunde anföras. Mycket tacksamma är vi för den djupa andliga gemenskap och bestående harmoni som präglar familjemedlemmarnas äktenskap och förhållande till varandra. Bland de fysiska åkommor som snabbt har blivit botade kan nämnas Tbc, blodförgiftning, vrickade leder, halssjukdomar, hörselskada, felplicerat organ.

Upplever man sådant gång på gång så börjar man skymta de andliga lagar som M. B. Eddy lägger

fram i sin bok. Hon hade själv genom bittra erfarenheter fått lära sig att inte förlita sig på den tolkning av tillvaron som de materiella sinnena ger oss utan helt vända sig till Anden, Gud.

År 1866, när hon låg sjuk efter en svår olycka, sökte hon sig — som vanligt — till Bibeln. Medan hon läste fick hon en glimt av livets fullständigt andliga natur. Hon blev då ögonblickligen återställd. Denna händelse gjorde ett så starkt intryck på henne att hon började studera Bibeln ännu mera ingående. Hon öppnade sitt hjärta och sitt tänkande för att upptäcka den andliga kraft som hade botat henne. Hon började skriva ned de tankar som kom till henne, undervisade om dem och prövade dem genom att själv omsätta dem i praktiken. Så småningom tog boken **Vetenskap och hälsa med nyckel till Skriften** form och utkom för första gången år 1875. Under många år som följde fortsatte hon att skriva för att göra innehållet ännu klarare. Det visade sig vara ett stort problem att förklara andliga ting på ett mänskligt språk.

År 1906 hade 400 upplagor av boken tryckts. Kort därefter upphörde man att tillkännage antalet upplagor. När copyrighten för boken upphörde röstade Förenta Staternas kongress igenom en lag som förlänger copyrighten för speciellt denna bok. I december 1971 skrev Förenta Sta-

ternas president under denna lag som skyddar boken fram till år 2046. Nästa år, 1975, markerar 100-årsjubileet av bokens första upplaga.

De sista 87 sidorna utgör ett kapitel med titeln "skörd". De är ett urval ur de tusentals brev som berättat om välbefärdade helanden, vilka inträffat när människor studerat denna bok. Kristus Jesus sade en gång "Av deras frukt skolen I känna dem" (Matt. 7:16).

Om jag skulle fråga mig: Vad är det som gör att hundratusentals människor varje morgon studerar Bibeln tillsammans med denna bok och vänder sig till den i stunder av nöd, så blir svaret: Det är den äkta andlighet som boken återspeglar. Det är budskapet om enheten — Livets andliga Princip — som gör den till en Tröstare och Hugsvalare. Författarinnan avslutar bokens förord med följande mening:

"I Kristi kärleks anda — såsom en som hoppas allting, uthärdar allting" och fröjdar sig åt att få bringa tröst åt de bedrövade och helande åt de sjuka — överlämnar hon dessa blad till ärliga sökare efter Sanningen.

Mary Baker Eddy."

Anm. Boken "Vetenskap och hälsa med nyckel till Skriften" kan köpas eller lånas kostnadsfritt på Kristen Vetenskaps läsrum i Stockholm, Göteborg och Malmö. Adr. se telefonkatalogen!

Mary Baker Eddy

© 1924 renewed 1954 The Christian Science Publishing Society.
All rights reserved. Reproduced by permission.

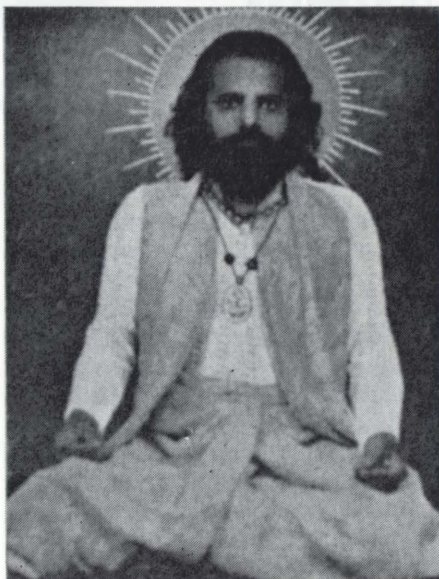
INDISKA MIRAKELGURUER

Av Fred Ackerman

Det är sed i Indien att visa upp bilder av den särskilda gudsform man känner samhörighet med, t.ex. Shiva, Krishna, Rama eller någon annan av de tusen gudsuppenbarelser som dyrkas i detta land. Man finner också ofta bilder av skyddshelgon eller guruer som pryder väggarna i indiska hem och kontor. Därför blev jag inte särskilt överraskad av att få se fotografier av två visa guruer på väggen bakom disken i en affär strax utanför Bombay. Vid närmare granskning frapperades jag emellertid av ett märkligt slags askliknande stoff som i perfekt cirkelform omgav vardera guruns ansikte på de båda inramade fotografierna.

När jag frågade affärsinnehavaren om hans underliga foton, berättade han för mig att dessa båda foton var av två nu levande guruer som han själv och hans kompanjon kände ett starkt samband med. Ett fotografi föreställde den berömde Satya Sai Baba (som jag hade hört talas om i Amerika) och den andra bilden en mindre känd guru som hette Baba Bhutanat. Affärsinnehavaren ansåg att Baba Bhutanat var hans personlige andlige ledare, medan kompanjonen kände sig fästad vid den andre avbildade gurun, Sai Baba.

När jag bad om ytterligare upplysningar, fick jag veta att de båda cirkelarna av aska på fotografierna var "magiska". Han berättade för mig att askan framträdde på inramningarnas glas av sig själv eller så att säga "ur tomma intet". Affärsinnehavaren omtalade vidare att efter åtskilliga veckor tycktes askan breda ut sig av egen kraft till mycket tjocka cirklar på bägge fotografierna och så småningom föll fragment av askan ned på golvet. (Den-na aska benämns "vibuthi" på hindi och sätts vanligen i samband med den hinduiska guden Shiva. Aska är en passande symbol för Shiva, förintelsens store gud, som slutligen kommer att återföra hela det fysiska universum till den aska varifrån det kom.) Många människor, fick jag veta, har liknande "magiska" bilder,

Baba Bhutanat, här avbildad med helgongloria, bär en amulett med gudinnan Kalmakyas bild.

vilka tjänstgör som en tyst påminnelse om guruns kraft och bandet mellan honom och dyrkaren. Det behöves knappast framhållas att jag tvekade att godta mannens berättelse om aska som materialiserades ur luften. Affärsinnehavaren föreslog att om jag åkte till norra Indien, så skulle jag besöka hans underbare guru och själv se vilka underverk han kunde utföra. Eftersom jag redan planerade att resa omkring i den norra delen av Indien, lovade jag mig själv att besöka både Baba Bhutanat och Sai Baba.

När jag steg av tåget i staden Lucknow i norra Indien, behövde jag bara säga namnet Baba Bhutanat till några åskådare som nickade och snabbt förde mig till en chaufför som visste vägen direkt till ashramen i utkanterna av staden. Uppenbarligen var denne guru välkänd i trakten. Då jag kom fram fann jag vid porten till ashramen Baba Bhutanat i färd med att samtala med flera trogna anhängare och tjänare. Baba, iförd en ljus, fotsid klädedräkt, var till det yttre en frisk och kraftig medelålders man som ståtade med ett

svart helskägg. Han såg sannerligen ut att "passa för sin roll". Jag förklarade för Baba att jag hade kommit på besök. Han såg ett ögonblick förvånad ut och bjöd mig sedan att stiga in.

Indiska guruer behandlas ofta som kungar i forna dagar och Baba Bhutanat var inget undantag. Hans ashram består av ett vackert tempel och ett hus med tillhörande trädgård, allt nybyggt med hjälp av gåvor från hans dyrkare. Baba brukade sitta på en upphöjning eller ståtligt promenera omkring medan hans trogna kärleksfullt såg på, vilket gav hela scenen en atmosfär av en kunglighet med sin uppvaktning. När Baba steg in i ett rum som var fullt med gäster och trogna anhängare, brukade en tjänare vanligtvis fungera som ett slags kunglig härold och ropa: "Maharaji Jai!" (Hälsa den store konungen!)

Jag tycktes vara den ende närvarande västerlänningen under min tio dagars vistelse på ashramen. Att döma av Babas första överraskning över min ankomst misstänker jag att västerlänningar sällan besökte honom och jag behandlades följaktligen som en hedersgäst. Människorna som vistades på ashramen visade mig stor gästfrihet under hela mitt uppehåll där.

Första kvällen på ashramen befann jag mig i det förnämsta rummet som var fullt med trogna anhängare. De var placerade på golvet runt Baba som satt på sin upphöjning. Åtskilliga av dem rörde vid Babas fötter (en hinduisk åtbörd för att visa underkastelse inför gurun). Man föreslog mig att också jag skulle betyga gurun min vördnad genom att vidröra hans fötter, vilket jag artigt avböjde. Baba tittade på mig flera gånger och förde sedan handen till munnen och blåste i den. Därpå sträckte han ut den mot mig och visade fram flera indiska nötter som inte funnits där tidigare. De trogna ropade "Jai!" i kör och började sjunga heliga sånger till de olika hinduiska gudarnas ära. Baba läm-

nade rummet för att dra sig tillbaka för natten.

Var det jag såg äkta eller var det bara ett billigt trick? Kanske fanns nötterna dolda i ärmen eller i munnen så att det alltså fanns en enkel förklaring till det hela. Jag frågade mig om mannen bara använde sig av fingerfärdighet för att imponera på sina trogna eller om han verkligen var en "magisk" guru. Jag var fast besluten att närmare granska denna märkliga undermänniska.

Två dagar senare fick jag min chans. Baba hade korta ärmar och satt på sin upphöjning framför en hinduisk dyrkare. På bara någon meters avstånd gav jag nogga akt när Baba lyfte handen, blåste i den och sedan rörde armen som om han kastade upp något i luften. Ett par sekunder senare blev ungefär ett dus-sin russin synliga ur tomma intet och föll ned i knäet på mannen som satt omkring tre meter från Baba. Han samlade ihop russen, gjorde en bugning för sin guru och gav sig iväg.

Nästa dag var jag i trädgården liksom Baba, då han kallade på mig. Därpå rörde han lekfullt med högra handen vid ett löv på ett träd som stod bredvid och materialiserade några russin i sin kupade hand. Han gav mig sedan russen som var fullkomligt riktiga och ätbara. Det föreföll mig synnerligen märkvärdigt.

Den främsta uppvisningen kom en kväll under den andra veckan av mitt besök. Omkring femtio trogna anhängare var församlade runt Baba i templet. Jag gick fram till honom för att överlämna ett ringa tecken på min aktning i form av en liten korg med frukt och rökelse. Baba valde ut en liten papperspåse med russin som jag hade köpt i staden tidigare samma dag och som jag hade lämnat på verandan en stund. Han pekade på påsen och frågade blygsamt: "Vad är detta?" Innan jag hann svara blåste han lite på påsen på sitt "magiska" vis och räckte den åter till mig. Påsens form verkade vara oförändrad, men när jag öppnade den hittade jag en mogen mangofrukt bland russen som nu tycktes färre. De andra ropade "Jai!" (precis som man kunde vänta sig) och sjöng flera heliga hinduiska sånger.

Det förefaller som om mangofrukten var ovanlig i flera avseenden. Till att börja med kändes den smula varm, när jag först tog upp den ur påsen. Jag fick också veta att en mogen mango var mycket sällsynt just då, eftersom den rätta tiden för mango var förbi sedan flera må-

nader. Det egendomligaste var naturligtvis att också mangon tycktes komma ur tomma intet. Frukten var obestridligen äkta och förblev så i flera timmar — tills jag beslöt att äta upp den vid midnatt. Vid det här laget kunde jag rimligen utesluta sådana möjligheter som fingerfärdighet eller hypnos. Jag började tro att Baba faktiskt hade ockulta krafter. Jag hade sett honom materialisera nötter och russin ur tomma intet och sedan till synes trolle fram en mango vid fel årstid i en påse russin. Jag började undra vilka andra krafter han kunde besitta. Jag började också undra vilka motiv han hade — helt enkelt vilken sorts människa han egentligen var.

Under en normal dag på ashramen brukade Baba anslå några timmar till att bevilja sina gäster och trogna anhängare samtal. Vanligtvis kom dessa människor för att söka vägledning då det gällde att lösa vardagsproblem. De betraktade Baba som en reservoar av gudomlig visdom och följde hans råd till punkt och pricka. En gång erbjöd Baba mig sina tjänster. Han uttalade sig om mitt tillstånd och om min framtid. Först beskrev han en lindrig leveråkomma som jag led av vid den tiden. Senare fick jag veta att han medicinskt hade ställt en tämligen riktig diagnos. Andra saker han sade var emellertid alltför ofta värdelösa generaliseringar eller helt enkelt felaktiga. Sålunda talade han om för mig att jag strävade efter sinnesro (gör vi inte alla det?), att jag var aktivt intresserad av politik (oriktigt) och att jag hade tre bröder (medan jag i själva verket har tre systrar). Det föreföll mig alltså att Baba var lite skickligare på materialisationer än på personlighetsbedömning och tankeläsning. Andra dyrkare påstod emellertid att Babas uttalanden alltid var korrekta och alltid till nytta.

Genom att fråga ut människorna som vistades på ashramen kunde jag sammanställa en redogörelse för Babas Bhutanats liv. Fastän berättelserna om honom ibland skilde sig något från varandra var man i allmänhet överens om att han i unga år begav sig in i Assams djungel (östra Indien) för att som yogi leva i avskildhet. Man sade att han strövalde vida omkring i den farliga djungeln medan han ägnade sig åt sadhana (andligt sökande). Antagligen mediterade han mycket och ålade sig även sträng självdisciplin. Under en period påstås Baba ha studerat för en tantrisk guru som också levde i djungeln vid den tiden. Se-

nare började han intensivt dyrka den hinduiska gudinnan Kalmakya. Detta är en relativt dunkel gudomlighet som är okänd i västerlandet. Hon avbildas vanligen som ung jungfru och sätts i nära samband med gudinnan Kali som oftast omtalas som en mogen kvinna uppfylld av vrede och gudomlig hämnd. Förmodligen nådde Baba vändpunkten i sitt andliga sökande när gudinnan Kalmakya "uppenbarade sig" för honom.

Berättelsen om Baba förtäljer vidare att gudinnan som bevis på sin kärlek gav honom en stav och en amulett, vilka Baba fortfarande har i sin ägo. Hon skänkte honom också "siddhis" (magisk makt) över vissa andar. Betydelsen av "Bhutanat" är passande nog andemästare. Hans anhängare tror således att gudinnan gav honom befäl över en armé av andar och andra osynliga medhjälpare som skulle utföra hans befallningar. Tilläggas kan att Kalmakya hedras i ashramtemplet med ett kolossalt altare som är placerat i mitten. Det är också intressant att notera att Baba Bhutanat normalt drar sig tillbaka till sitt eget rum på kvällen för att ägna sig åt meditation över sin gudinna jämte andra yogaövningar.

Strax innan jag lämnade ashramen berättade flera dyrkare för mig om guruns andra krafter, som att förutsäga framtiden, att bota fysiskt och psykiskt sjuka och till och med att uppväcka döda. Vid det laget kände jag emellertid att det var rätt tidpunkt att ge sig av från Baba Bhutanats märkliga ashram.

Några veckor senare befann jag mig mitt i södra Indien på Sai Babas ashram, den andre mirakulöse gurun vars fotografi jag också såg i affären i Bombay. Sai Baba gör anspråk på att vara en reinkarnation av Sai Baba av Shirdi, ett berömt helgon som dog omkring 1918 i Indien. Den gamle Sai Baba var likaledes berömd för övernaturliga krafter. Han påstås ha haft en omfattande ockult begåvning och förvånade ständigt sina anhängare precis som den nuvarande Sai Baba. Den gamle Sai Baba var också unik så till vida som han omfattade både islam och hinduism. Han brukade klä sig som en muselmansk pir (lärare) och dessutom bstryka pannan med hinduisk aska. Innan han dog, tillkännagav han att han skulle reinkarnera inom några år för att fortsätta sitt arbete. Intressant nog sägs den nuvarande Sai Baba ha ingående kännedom om sin förra inkarna-

tion. Förmodligen har den avlidne guruns anhängare frågat ut honom omsorgsfullt och är övertygade om att den nuvarande Sai Baba har noggrann kunskap om alla de händelser som berör den bortgångnes liv.

Det sägs att eftersom Sai Baba föddes som helgon genomgick han aldrig något slags andligt sökande eller träning i yoga. Vidare gör Sai Baba anspråk på att vara vår tids "avatar" (frälsare). Han har kanske många millioner anhängare i Indien och några tusen utspridda i olika delar av världen.

Baba understödjer sina anspråk på gudomlighet med att i förbigående visa upp talrika magiska krafter som materialisationer, helbrägdagörande och tankeläsning.

Följande påståenden av honom citeras ofta: "Om jag hade kommit som Narayana (en hinduisk gud) med fyra armar skulle man ha gjort mig till ett utställningsföremål och tagit upp inträde av människor som ville se mig. Om jag kommit som en vanlig människa skulle ni inte ha trott mig. Följaktligen har jag kommit som en människa med övernaturliga krafter så att man kan närma sig mig och tro mig." Sai Baba påstår att han kommer att återupprätta tron på "dharma" (den heliga vägen) och frambringa en världsomspännande andlig revolution. För sina anhängare förkunnar han gott uppförande, broderskärlek, meditation och tron på Gud. Hans tal är fulla av enkla, nästan barnsliga aforsimer som "Var god och gör det goda" och han uppmanar enträget sina anhängare att avstå från vrede och i stället odla broderskärlek. Fastän Sai Baba är en varmt troende hindu erkänner han värdet i alla större religioner. Hans trogna anhängare tycks avguda och dyrka honom.

I motsats till Baba Bhutanats mer eller mindre intima ashram, var Sai Babas ashram proppfull med tusentals dyrkare som alla väntade på att få se sin älskade guru. Fastän jag önskade ett personligt samtal var jag tvungen att ge mig av utan att ha fått det, trots att jag hade stannat i det närmaste en månad, detta beroende på det enorma antalet trogna anhängare som hade samma avsikt. Nästan dagligen brukade emellertid Sai Baba visa sig offentligt iförd en av sina enkla, orange, fotsida kläde-dräkter som bara bestod av en del och stoltsera med sitt elektriska afrohår som är mycket sällsynt bland hinduer. Han brukade graciöst promenera omkring bland alla männi-

Från sin tron hälsar Sai Baba sina dyrkare som har kommit för att bevittna hans mirakler.

skor som vanligen satt strax utanför hans dörr och låta blicken glida från den ena sidan till den andra, medan han gjorde mystiska gester med händerna.

Ofta stannade han framför vissa dyrkare och beskrev en cirkel med handen för att ur luften framkalla "vibuthi" (askan). En ingående granskning tycktes visa att denna till synes materialiserade "vibuthi" var identisk med de mystiska askcirkelarna runt fotografierna jag såg i Bombay. Då och då kunde man se Baba materialisera även andra föremål. Jag såg honom materialisera en ring av guld, som han gav till en dyrkare som han tyckte särskilt mycket om, genom att använda sig av cirkelrörelsen med handen som var hans "varumärke". Då Sai Baba firade sin födelsedag framträdde sitaristen Ravi Shankar till glädje för de tusentals dyrkare som samlats för att hedra sin guru. Sai Baba steg upp på scenen tillsammans med Ravi Shankar och materialiserade ett stort radband som han gav till den berömde sitaristen. Återigen måste jag säga att jag tror att dessa exempel på materialisation rimligen är äkta.

Jag fick veta att Sai Baba beslutat sig för att göra färre och färre sådana "tricks", vilket förmodligen beror på att han är trött på att så många sensationslystna söker upp

honom. Han har också "tagit tillbaka" några av sina materialiserade presenter till dyrkare genom att "dematerialisera" dem. Den förklaring Sai Baba ger till sina mirakulösa förehavanden, kallar han sitt "visitkort" för att få skeptiker att förstå vem han är. (Gud?) Han har sagt: "Jag skall ge er vad ni vill ha och därefter måste ni ge mig vad jag vill ha — självuppgivelse inför det gudomliga." Vid ett annat tillfälle sade han: "Försök inte ens att förstå mig. Ni kommer inte att klara det, precis som en fisk omöjligtvis kan utforska himlen. Bara gå vilse i mitt mysterium."

Ett underligt misstag inom det övernaturliga inträffade under min tredje vecka på Sai Babas ashram. Gurun promenerade omkring på ashramområdet när han för ett ögonblick stannade framför två unga engelsmän som senare blev goda vänner till mig. Sai Baba tittade menande på en av dem och sade: "Ni funderar på att ge er av idag, eller hur?" Den unge mannen såg förbryllad ut och sade helt enkelt: "Nej, det gör jag inte", varpå Sai Baba också såg lite förvirrad ut och avlägsnade sig. Senare fick jag höra att medan en av dessa båda ungdomar faktiskt allvarligt övervägde att lämna ashramen den dagen Sai Baba kom fram till dem, hade den unge man Sai Baba vände sig till inte någon sådan avsikt. Uppenbarligen var Sai Babas ockulta krafter då något bristfälliga. Ytterligare en gång fick jag alltså bevis på att mirakelguruer är långt ifrån ofelbara.

Medan jag vidtog förberedelser för att lämna Indien några månader senare, läste jag en intressant artikel i 1972 års februarinumner av "Bhavan's Journal", en religiös hinduisk tidskrift, som handlade om guruer och "siddhis" (magisk makt). Till min stora förvåning behandlade artikeln Sai Baba och tre eller fyra andra yogier och guruer som alla förmodades ha förmågan att utföra materialisationer. Plötsligt föreföll det alltså som denna förmåga är nästan "allmän" bland heliga män i Indien. Vid det laget hade jag emellertid varken tid eller lust att genom egen erfarenhet bekräfta vad artikel-författaren hade sett.

Min vistelse i Indien gav upphov till många frågor om innebörden av vad jag sett. Är det möjligt för vem som helst att förvärva dessa krafter? Vilken roll spelar sådana krafter med avseende på undervisning i andlighet? Har mirakulösa krafter något verkligt värde?

INNEBÖRDEN AV MIRAKLER

Ett studium av hinduisk litteratur visar att ockulta krafter länge har varit en del av det religiösa livet i Indien. Vanligtvis godtas sådana fenomen som "verkliga" i samma mån som det fysiska universum upplevs som "verkligt", men deras yttersta värde och betydelse är omtvistade.

Många stora guruer tycks avfärda underverk som helt onödiga och utan större betydelse. Den nu avlidne Meher Baba skrev: "... alla mirakler tillhör skuggornas fenomenala värld. Som fenomen är de underkastade förändring, och inget som förändras kan ha bestående värde."

Vi har också berättelsen om Ramakrishna (en berömd guru från förra århundradet) som såg en yogi promenera tvärs över en flod. När yogin kom till stranden frågade Ramakrishna honom om hans förmåga att gå på vatten och fick svaret att denna förmåga var resultatet av ärtionden av flitig träning i yoga och hårt arbete. Ramakrishna svarade: "Så alla dina ansträngningar är värda några annas" (de få ören som behövdes för att betala överfarten på en flodpråm). Innebörden var att äkta andlighet siktar till betydligt högre mål än rent personlig kraft.

Det är lätt att inse att de flesta övernaturliga krafter verkligen inte har något att göra med religiösa ideal som kärlek, sanning eller frid, vare sig för den som ger prov på dem eller för åskådaren. Sådana företeelser är mer på sin plats i en uppvisning på en marknad än i sann religion. Faktiskt kände jag mig ofta riktigt trött på så många "under" på ashramerna, när den första "chockeffekten" hade gått över. Jag kommer ihåg att jag frågade mig vilket värde en materialiserad mango hade förutom som en oväntad smakupplevelse.

Det är inte bara så att ledande hinduer ibland i uttalanden förklarar mirakler värdelösa utan de angräps ofta som rent av farliga och som ett allvarligt hinder för människans fortsatta utveckling. Mirakelguruer anklagas därför många gånger för att hänge sig åt billiga reklamtrick i syfte att locka till sig lättlurade och nyfikna. Somliga religiösa ledare uppger att en mästare som kommit till klarhet om sig själv aldrig skulle ge sig hän åt en sådan egenkärlek som att förkunna sina färdigheter för gemene man. Man föreställer sig ofta att sann andlighet existerar i tystnad utan behov att "övertyga" eller "övertala". Flera guruer går ännu längre och säger att

tro baserad på mirakler är falsk tro.

Dessa guruer varnar för att mirakler ofta kan störta alla inblandade i fördärvet. De säger att ockulta krafter lätt kan frammana simpla tendenser som snikenhet och självförhärlikande, och på så vis fullständigt förneka kärlekens och broderskapets ideal. Den som studerar yoga tillråds normalt att inte låta sig invecklas i någon nyupptäckt psykisk kraft utan att fortsätta sin färd tills det slutliga målet är nått.

Forskning i modern parapsykologi har visat att många människor med psykisk begåvning kan vara helt medelmåttiga i alla andra avseenden. Ett belysande exempel är israelen Uri Geller, som just nu studeras av parapsykologer i USA. Geller tycks definitivt ha många psykiska talanger, inklusive, enligt Dr Andrija Puharich, den förmåga till materialisation som jag fann hos hinduiska guruer. Man har konstaterat att Geller låtit föremål försvinna för att sedan låta dem bli synliga igen efter behag. Han har övertygat flera forskare om att han har förmåga att böja metallstänger med tankekraft eller att få klockor att gå baklänges. Men trots allt detta gör inte Geller anspråk på att vara guru eller mer andligt utvecklad än vi andra. I själva verket förefaller han helt normal i alla avseenden med undantag av hans förvånansvärda psykiska krafter. Därför kunde det tyckas att man visst inte kan kalla sig guru eller andlig lärare bara på grundval av psykiska krafter. Sambandet mellan mirakler och "helighet" vilar kanske på mycket osäker mark.

Likväl finns det ytterligare en synpunkt beträffande mirakler och sann andlighet. Guruns "helighet" förutsätts då vara äkta och inte bara grundad på övernaturliga krafter. Meher Baba skriver: "... i händerna på mästare med andlig visdom är den ockulta kraften inte bara i tryggt förvar utan besitter också en enorm kapacitet som kan utnyttjas för mänsklighetens bästa. Ibland uppfyller heliga män några av sina dyrkares världsliga önsksningar, men detta sker inte därför att de är intresserade av jordiska ting, utan därför att de vill vända bort dyrkarnas sinnen från materiella begär och få dem intresserade av sann andlighet." Denna uppfattning återkommer i Nya testamentet, när den andligen fullt utvecklade Jesus hjälper en trogen anhängare genom att återuppväcka hennes döda barn och då säger: "Om I icke sen tecken och under, så tron I icke." (Joh. 4:46—

54)

En gurus mirakler kan vidare rättfärdigas som övertygande bevis inför skeptiker om att den "andra dimensionen" verkligen existerar. Ett sådant bevis kan lätt tas som en inbjudan till den andliga vägen lika väl som ett ringa exempel på det kosmiska samspelet mellan ande och materia. I fråga om detta säger den framlidne Yogananda om den guru som grundade hans sekt: "Var och en som insett att ljuset är skapandets innersta natur behärskar miraklernas lag... I harmoni med den oändliga allt uppfyllande Viljan kan Babaji befalla enkla atomer att förena sig och uppträda i vilken form som helst... Babaji skapade denna vackra och ståtliga byggnad med sina tankar och håller dess atomer samman med viljekraft, precis som Guds tankar skapade jordklotet och hans vilja upprätthåller det." Innebörden är att den andliga vägen kan leda en människa till de dolda lagar som förbinder hennes själ med universum. Varje människa har en gudomlig potential.

Kanske ger Idries Shah uttryck för den mest balanserade och mogna synpunkten angående miraklernas plats i det sanna andliga livet i sin bok "The Sufis". Shah slår fast att underverkens begränsande effekt utgör skälet till att lärare i sufism har kritiserat hängivelse åt extatiska (eller magiska) upplevelser, som bara är ett stadium i sufins utveckling. Förlorad i bävan och häpnad hejdas sufisökaren, när han borde fortsätta bortom miraklerna och förverkliga sina ideal. Sökandet efter tillfälliga (eller till och med varaktiga) mystiska upplevelser be-tecknas därför som en "slöja". Shah varnar vidare för att "den magiker som försöker utveckla vissa utomfysiska krafter för att dra nytta av dem endast strävar efter ett brottstycke i ett system. På grund av detta är varningar för de förskräckliga faror som ligger i att fuska i eller att bli fixerad vid magi vanliga, ja — de upprepas nästan ständigt. Magi framställs alltså som bara en liten del av den sanna kunskapens väv.

Det riktiga användandet av övernaturliga krafter antyds med ett citat av den bortgångne sufimästaren Abdul-Hadi: "Mästaren tillagar 'mat' som är 'annorlunda'. Den är nyttig för lärjungen och underlättar hans utveckling. Mirakler kan användas som ett tillskott till denna 'mat' i form av extra 'mat' och kan påverka själen och till och med kroppen på ett speciellt sätt. När

detta inträffar, kommer upplevelsen av underverket att påverka själen i avsedd, positiv riktning. Om miraklet bara påverkar fantasin, vilket blir fallet med ett utvecklade sinne, kommer det att framkalla okritisk godtrogenhet eller emotionell upphetsning. Det kan vidare ge upphov till längtan efter fler mirakler eller önskan att förstå dessa eller en ensidig känslobindning till — ja, faktiskt även rädsla för — den person som uppenbarligen bär ansvar för underverket."

Äterigen får vi höra att endast en fullt upplyst mästare förmår handskas med alla de subtiliteter som magiska krafter omfattar.

Hur utvecklar man förmågan till övernaturliga krafter? I den urgamla "Yoga Sutras of Patanjali" anges vägen tydligt: "Psykiska krafter kan förvärfas antingen genom erfarenheter i tidigare liv, genom att använda droger, genom ordets makt (mantra), genom träning i sträng självdisciplin eller genom koncentration." Om Patanjali har rätt, då kan personer som Geller och gurun Sai Baba vara exempel på människor vars krafter är resultatet av psykiska talanger utvecklade i tidigare liv. Baba Bhutanat förvärvade sina krafter med hjälp av träning i yoga som omfattar sträng självdisciplin, koncentration och mantrameditation. Psykiska fenomen rapporterade av människor som använder sig av psykedeliska preparat är aktuella exempel på hur man uppnår psykisk kraft med hjälp av droger på så sätt som Patanjali beskrev för tusentals år sedan.

När en västerländsk dyrkare en gång frågade Sai Baba om hemligheten med hans krafter och till synes omfattande andliga visdom, svarade Sai Baba: "Jag har självförtroende." Så enkel är kanske förklaringen.

(Från tidskriften Psychic, San Francisco, dec. 1973. Översättning: Lars Flodin.)

ROSENKREUZARNES VÄRLDSÅSKÄDNING

eller Mystisk Kristendomslära
av Max Heindel

belyser de kosmiska såväl som de personliga levnadslagarna.

Kr. 48:— plus porto

THE ROSICRUCIAN FELLOWSHIP

svenska sektionen

Box 40261, 103 44 Stockholm 40

Anm. Fred Ackerman studerade psykologi vid University of Michigan i Ann Arbor och fortsatte under ett års tid med att arbeta på sin examen i klinisk psykologi vid University of Manitoba. Han övergav den akademiska banan för att intensivt ägna sig åt meditation och att utforska sig själv. Han har många gånger vistats på ashramar och zendoer. "Missnöjd med de metoder och lärare jag fann här i landet, färdades jag förra året genom Europa och Asien för att se vad som fanns att upptäcka. Jag råkade ut för åtskilliga förbryllande situationer, av vilka några beskrivs i artikeln, men jag kunde inte finna någon lärare eller något system som tillfredsställde mig helt och hållet." Han har nyligen avslutat ett antal artiklar om sina resor.

Gåtan med

TEFATENS DRIVMETOD LÖST?

Sensationell teori. Läs själv B. Tingstedts högintressanta bok:

UFO OCH RELATIVITETSTEORIN

Endast kr 27:—

Svensk IGAP, c/o Borgny Tingstedt,
Rådhusg. 37B, 571 00 Nässjö

Det stod i SÖKAREN!

En samling fängslande artiklar och berättelser — mest om det s.k. övernaturliga, som parapsykologin studerar.

Ett urval ur SÖKAREN, årgångarna 1964—1967.

VAR TIDS MIRAKLER, 16:50 + moms o porto.

Sökarens Förlag

Box 3063, 103 61 Stockholm 3

UFO OKULTISM ESP

Engelskspråkig litteratur.

700 titlar i lager varav 200 i pocket.

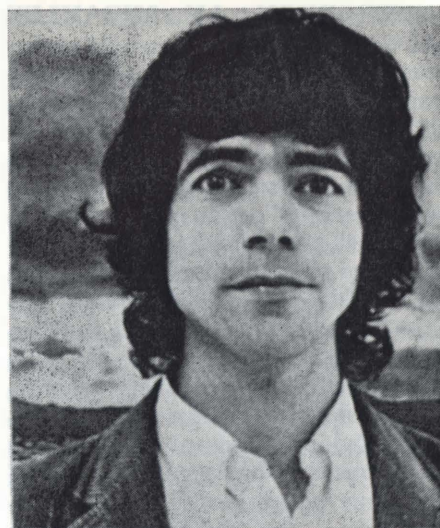
Rekvirera våra boklistor!

OBS! Ny lista USA — 1800 titlar.

EDISTA postorderbokhandel

Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Besök gärna vårt lager efter överenskommelse per tfn 08/758 62 50.

UFO-LITTERATUR FORTIDSFORSKNING PARAPSYKOLOGI OKKULTISME

Stort udvalg i engelsksprogede bøger og tidsskrifter.

Skriv efter gratis katalog!

VALBY ANTIKVIARIAT & BOGIMPORT

Valby Langgade 116
DK-2500 Valby, Danmark

SPIRITUALISTISK LITTERATUR

Begär vår nya boklista!
Senaste nyheter! (Priser med moms.)

Brunton, Paul: Den hemliga vägen
hft. kronor 39:—

Charpentier, Louis: Mysterierna i katedralen i Chartres, hft. kronor 39:—

Jacobson, Nils-Olof: Meditationens vägar
hft. kronor 31:—

Schmidt, K. O.: Vi lever inte bara en gång
hft. kronor 39:—

BOKFÖRLAGET EXCELSIOR AB

Box 5314, 102 46 Stockholm 5

Under juli månad i år öppna vi å

MISTELGARDEN

vegetariskt gästhem.

AUSAS, P1 8890, 262 00 Ängelholm.
Naturskön skånsk lantbygd med trevliga cykel- och gångvägar. Nära till naturligt vildmarksområde.

KERSTIN o. JOSEF ÖSTLUND

Tel. 042/530 20

STANFORD RESEARCH INSTITUTE

I massmedia har nämnts att Stanford Research Institute i Kalifornien gjort experiment med Uri Geller. En del personer som skrivit i pressen eller uttalat sig för den, har uttryckt förkänslande omdömen om SRI. Man har t. ex. påpekat att SRI inte är en del av det berömda Stanforduniversitetet, att SRI forskar mot penningersättning, att (vilket är oriktigt) Uri Geller själv bekostade Stanfordundersökningarna, att undersökningarna var medelmåttiga osv.

Men det är så att Stanford Research Institute i Menlo Park, Kalifornien, USA, är ett stort och ytterst seriöst institut, som utför kontraktsforskning inom många olika vetenskapsområden på uppdrag av klienter inom affärsvärlden, industrin och administrationen i Förenta staterna och 65 andra länder. SRI grundades 1946 och har omkring 2.800 anställda. Längre var institutet knutet till Stanforduniversitetet; det blev självständigt 1970.

SRI drivs inte affärsmässigt med vinstsyfte. Det är en "nonprofit corporation". Geller-experimenten bekostades inte av Geller själv (han fick ersättning för sitt deltagande). Däremot bekostades de delvis av f. d. astronauten kapten Edgar D. Mitchell, som numer ägnar sig åt och stöder parapsykologisk forskning. Det var Mitchell som satte Geller i förbindelse med SRI.

De forskare som utförde experimenten med Uri Geller (och en New York-konstnär Ingo Swann) är Harold E. Puthoff och Russell Targ. De säger: "Vi påstår inte att någon av dessa män har psykiska krafter. Vi drar inga svepande slutsatser beträffande naturen av dessa fenomen eller om de måste kallas psykiska. Vi har iakttagit vissa fenomen i samband med försökspersonerna, för vilka vi saknar vetenskaplig förklaring. Allt vi kan säga för närvarande är att ytterligare forskning är klart berättigad. Vårt arbete befinner sig endast i ett förberedande stadium."

Targ påpekar att experimenten med Geller utfördes på forskarnas villkor, inte på Gellers. De gjordes så "fuskssäkra" som möjligt. Om ex-

perimentatorerna i efterhand drog slutsatsen att försökspersonen möjligen hade kunnat uppnå sina resultat i ett visst experiment genom trick, så slopades det experimentet, fastän ingenting tydde på att trick förekommit.

När så var möjligt gjordes försöken på "double-blind"-basis, dvs. varken experimentatorerna eller försökspersonen visste det rätta svaret i förväg.

En del av experimenten filmades. Här följer korta redogörelser för några av experimenten, som utfördes vid SRI 1972.

TÄRNING I LÅDA

En speltärning lades i en metalllåda, som tillslöts. Lådan omskaddes kraftigt av en av experimentatorerna och ställdes på ett bord. Ingen visste därefter hur tärningen låg inne i lådan. Det var alltså ett "double-blind"-experiment.

Geller fick nu se på lådan utan att vidröra den. Han ombads gissa vilken sida av tärningen som låg vänd uppåt. Geller gissade rätt alla åtta gångerna som experimentet utfördes. Sannolikheten för att detta skulle inträffa av en slump är ungefär en på miljonen. Experimentet skulle egentligen ha utförts tio gånger, men i två fall sa Geller att han inte hade några klara intryck och avstod från att gissa.

DOLDA FÖREMÅL

Tio likadana filmförvaringsburkar av aluminium placerades i slumpvis ordning på ett bord av en assistent, som i övrigt inte hade med dessa experiment att göra. Assistenten lade ett föremål i en av burkarna. Därefter satte han locket på samtliga burkar och lämnade rummet. Så kom experimentatorerna och Uri Geller in i rummet. Ingen av dem visste nu vilken burk som innehöll föremålet. Geller rörde en hand över burkarna eller tittade endast på dem. Han sorterade så bort dem som han var övertygad om var tomma, och en experimentator flyttade därefter undan dessa. När endast två eller tre var kvar, pekade Geller ut den burk som han trodde innehöll föremålet. Försöket gjordes tolv

gånger, samtliga med lyckat resultat. Sannolikheten för att lyckas av en slump är ungefär en på trillionen. Två gånger avstod Geller från att gissa. — Det var olika föremål som användes i experimentet. Geller hade ingen svårighet att identifiera burken med vatten, med små magneter och med kullager av stål. När han avstod från att gissa var föremålet en bit socker och ett metallkullager, inlindat i papper.

TECKNINGAR

Vid en tid då Geller inte befann sig på SRI gjordes enkla teckningar på små kort. Teckningarna lades i kuvert med dubbel försegling och placerades i ett kassaskåp. När experimentet utfördes, tog experimentatorerna ut kuverten från kassaskåpet, öppnade den, ett och ett, för att se vilken teckning som fanns däri, förseglade den återigen och gick ut i experimentrummet. Geller gjorde sju nästan exakta reproduktioner av i kuvert inneslutna teckningar, utan något enda misstag.

VAG

På en precisionsvåg som mäter vikter från 1 mg till 50 g placerades ett föremål, som vägde 1 g. Därefter sattes vägen under en kruka. Vid flera tillfällen fick Geller vägen att ge utslag som för en tyngd. Utslagen mättes på elektrisk väg.

SRI gjorde också experiment, där Geller böjde eller manipulerade ringar och skedar utan kraftig fysisk kontakt. Man iakttog fysiska verkningar men kunde inte då dra några slutsatser om hur Geller påverkade föremålen, eftersom han fick vidröra dem.

Russell Targ och Harold Puthoff har skrivit en redogörelse för experiment med bl. a. Uri Geller. Redogörelsen har lämnats till en vetenskaplig tidskrift för publicering. Vilken denna tidskrift är upplyser man inte om, och inte heller när införandet skall ske. Innehållet delges inte allmänheten, innan rapporten är publicerad.

(Källa: material från PR-avdelningen vid SRI.)

MÖTE MED URI GELLER

Av Lennart Lidfors

Baren på hotell Diplomat i Stockholm. Stämningen är laddad. Journalisternas blickar är riktade mot det som händer innanför bardisken. Ingen säger något. Endast plaskandet av rinnande vatten bryter tystnaden. En kvinnlig journalist från en kvällstidning håller en patentnyckel under den forsannde kallvattenkranen. Uri Geller, 27, stryker lätt med fingret över nyckelaxet och undret sker — det alla väntar på, men ingen tror är möjligt — nyckeln krokmar. Utan kemikalier, utan värme, utan kraft. Nyckeln är obrukbar. Den går till, eller rättare sagt gick till, artikelförfattarens laboratorium.

Vi, några forskare ur en forskargrupp, hade tidigare under veckan gjort fruktlösa försök att nå Geller. Nu "infiltrerade" vi en presskonferens, dagen innan hans framträdande på konserthuset i Stockholm, för att knyta en direkt kontakt. Mot förmodan lyckades vi få Geller och tre ur hans stab på en privat middag.

Ursprungligen hade vi tänkt oss att köra några vetenskapliga experiment men ändrade målsättningen till att ge Uri Geller en avspänd kväll i hemmiljö. Detta är alltså ingen rapport med några som helst vetenskapliga anspråk, utan endast en ytterst personligt färgad redogörelse för några av de fenomen som inträffade under denna kväll.

På min önskan demonstrerar Uri olika sätt att hålla ett föremål han ämnar böja. Han tar upp en av husets kaffeskedar (rostfritt stål), stryker lätt med fingret över den.

— Ingen kraft, endast en lätt beröring. Bestäm dig för åt vilket håll den skall böja sig. En lätt koncentration, håll kvar tanken någonstans i bakhuvudet.

— Titta, utbrister han plötsligt, den böjer sig, den böjer sig!

Skeden är påtagligt böjd. Uri upphör att stryka den, vänder sig om för att ge en kommentar bakåt. Då ser jag hur skeden fortsätter böja sig till ca 20 grader. Snabbt sliter jag skeden från honom och håller den i min egen hand. Skeden fortsätter att böja sig till ca 45 grader. Jag lägger

ner skeden på bordet och slutvinkeln på ca 60 grader nås efter en kort stund. En ytterst överklag känsla (fig. 1).

— Metallerna fortsätter att deformeras sedan jag släppt dem. Jag ger bara impulsen.

Plötsligt pekar Uri på en hög 4-bent sockerskål (silver).

— Se, det händer något med skålen. Den blir skev, jag ser det tydligt.

Ingen av oss andra ser något, men vi undersöker den omedelbart och finner att den är något skev. Efter en minut är skevheten tre gånger större (fig. 2).

Fenomenet med spontan deformation iakttar vi även på en elektrisk väckarklocka utan glas, där Uri böjer visarna (lackerad aluminium), sekundvisaren till ett utdraget Z och minutvisaren utåt. Efter fem minuter sedan han släppt klockan har minutvisaren mer än fördubblat vinkeln.

En medicinare i gruppen ber Uri att böja visarna på hans arbandsur, men han gör i stället något annat, stryker med pekfinger över boetten och klockan backar 58 minuter. Han upprepar samma sak med en annan klocka, som snabbt backar 3 timmar.

Något senare står Uri i köket och talar med värdinnan. Plötsligt träffas han i ryggen av ett föremål som dunsar i golvet. Där ligger en egenomligt formad antik bronsfågel, som stått uppställd i hallen, en sträcka på 3 plus 4 meter i vinkel. Föremålet är alldeles varmt. Uri bekräftar att sådana fenomen ofta händer honom spontant.

Vi genomför några enkla experiment med telepati, där Uri helt korrekt återger tecknade symboler, men av någon outgrundlig anledning ofta spegelvända.

— Har ni kirlianapparaten här, utbrister han vid ett tillfälle, bra, då ska jag visa något som kommer att chocka er.

Den kirlianapparat ur vi använder består av en generator som lämnar en högfrekvent högspänning, och en fotografisk del, där koronaeffekter och "bioplasmautstrålning" från

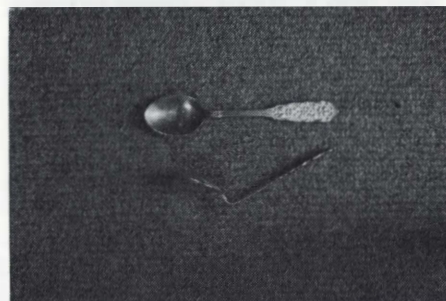

Fig. 1. Den av Geller böjda skeden samt en referenssked.

Fig. 2. Skålen av nysilver fotograferad på spegelglas. Skevheten framträder mot spegelbilden.

bl.a. fingertoppar och gröna blad kan studeras. Uri sätter fingret mot filmen och exponeringen börjar. En av forskarna ritar en hund på ett papper i ett angränsande rum och koncentrerar sig.

— Nu uppfattar jag något, säger Uri, vad det än är, detta finns på filmen. Senare ritar han upp vad han såg. Figur 3 visar den bild vi sökte sända över och fig. 4 den del Uri tog emot telepatiskt. Uri har här varit på väg att uppfatta nospartiet, men överföringen var komplicerad; dels innehåller hunden många likartade kurvor, dels koncentrerade sig sändaren på en dansande hund omväxlande med en hund i största allmänhet som begrepp. Kirlianbilden, i färg, är diffus och mycket komplicerad. Vi har ännu ej kunnat nå en entydig tolkning. Med en stor portion god vilja kan man ana en sittande hund. Bilden är dock föremål för vidare analys.

Det bör tilläggas, att Uris eget

folk, vana vid dessa fenomen, ej deltog i övningarna utan satt i ett annat rum, småpratade och spelade gitarr.

Mot bakgrunden av här relaterade fenomen förstår man Uri Gellers känslor för den svenska pressen, som han är djupt besviken på och betecknar som ryggradslös. Av alla länder han rest i har han aldrig mötts av en så genomgående negativ attityd som hos den svenska pressen. Det är alright om enskilda tidningar hyser en uppriktig och negativ uppfattning om honom, men att ett helt lands press är negativ kan inte böttna i någonting annat än oärlighet och ren feghet. Han vet att hans fenomen är äkta och han gör sitt allra yttersta som artist. Han tar journalister i enrum och ger dem en personlig, dramatisk behandling.

Fig. 3. Telepatiskt översänd bild.

Fig. 4. Av Geller gjord teckning.

Skakade pressmän har suttit i timmar utanför hans hotellrum, dels av chocken, dels av rent praktiska skäl — deras bilnycklar har varit obrukbara och lägenhetsnycklarna ej gått att hamra ut. Uppvisningarna i telepati ej att förglömma. Men sällan en rad i tidningarna, möjligen en negativ artikel på lågvattennivå.

De som lärt känna Uri Geller beskriver honom genomgående som en verkligt genomgjutet personlighet — sympatisk, intelligent, öppen, ärlig, snabb, spontan, känslig och samarbetsvillig. De intryck han gjorde på oss under denna kväll har ytterligare bekräftat dessa egenskaper. Det finns även ögonblick, snabba, skygga, flyktiga, då man hos Uri Geller intuitivt anar en klar empirisk kunskap om verkligheten, en visdom bortom det vanliga.

OM DU VILL KAN DU HJÄLPA OSS!

Säkert har Du någon vän som gärna skulle vilja prenumerera på Sökaren bara han eller hon visste om att tidningen existerar.

Vi brukar försöka få prenumeranter genom att sända provnummer till personer som vi av ett eller annat skäl tror skulle vara intresserade — utan förbindelse eller kostnad för vederbörande förstås. Det brukar fungera ganska bra men problemet är ju att få in tipsen.

Vi skulle sätta stort värde på att få Din hjälp, helt enkelt så att Du ger oss namn och adress på en eller flera personer som är intresserade av de ämnen Sökaren tar upp.

Faktum är att vi behöver tusen prenumeranter till. För närvarande är antalet nära tre tusen stycken. Om Du vill så kan Du hjälpa oss.

Sven Magnusson

Ek

ECKANKAR — DEN NATURLIGA VÄGEN TILL SJÄLVFÖRVERKLIGANDE OCH GUDSFÖRVERKLIGANDE

Genom ECKANKARs andliga övningar, genom djupare förståelse av de andliga lagarna och genom en större andlig mognad kan vi utvidga vårt medvetande bortom det mänskliga medvetandet, bortom de psykiska världarna och bortom tid och rum. Där när vi Självförverkligande. Vi blir medvetna om vårt ursprung och vårt mål. Vi blir medvetna om de personligheter, vilkas roll vi har spelat under våra tidigare inkarnationer på jordeplanet. Vi blir medvetna om att vi är en odödlig själ.

Vi har möjlighet att utsträcka vårt medvetande ännu längre i de andliga världarna och slutligen uppleva Guds-förverkligande. Detta är vårt yttersta mål. Vi kan nå detta mål även om vi vet, att det är få som gjort det medan de ännu haft sin fysiska kropp kvar.

ECKANKAR I SKANDINAVIEN
Fack
104 32 Stockholm 19

TVÅ NYA TIDSÅLDERNS AFFÄRER:

STOCKHOLM: Tegnérsgatan 43 A, tel. 08/11 38 46

ligger i Strindbergs Blå Tornet, 5 min. från Hötorget, Drottninggatan upp.

UPPSALA: Svartbäcksgatan 22, tel. 018/10 61 90.

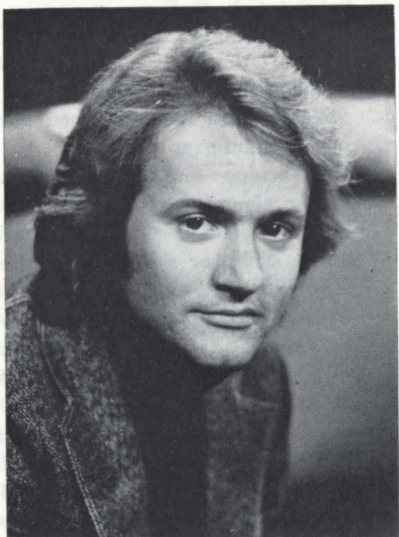
Beställ vår POSTORDERKATALOG:

VATTUMANNEN, Box 2083, 750 02 UPPSALA

VI FÖR: astrologi, andevetenskap, meditation, parapsykologi, UFO, skivor, rökelser, affischer.

VATTUMANNEN

PER RAGNAR: REFLEXIONER

Inte sällan får jag telefonsamtal från människor i skilda åldrar, som vill diskutera livsåskådningsfrågor. Det kan vara människor i nöd och ångest. Men lika ofta är det sådana som "funnit något", som vill dela med sig av en ljus upplevelse i samband med ett dödsfall eller vill berätta om ett avgörande möte med en tanke eller en djupt tänkande människa. Det är oerhört stimulerande att få ta del av dessa synpunkter och redogörelser.

Det sista året har jag allt oftare fått samtal från människor som mött olika gurus. Sedan Maharishi angjorde västerlandet för ett tiotal år sedan med sin meditationsteknik, har allt fler indiska vismän sökt sig till Europa och Amerika, i en omfattning som, såvitt jag förstått, var aktuell på trettitalet. De som ringer är alla uppfyllda av mötet med en särskild meditationsform, och nu vill de dela med sig av glädjen och upptäckten. De vill ge mej möjligheten att få ta del av just deras unika väg. En väg som, garanterar de, ty så har Mästaren sagt, är den enda, den sanna, den snabbaste till Sanningen, till Glädjen, till Livsupplevelsen. Då jag vill lägga fram mina syn-

punkter på meditationen, infin- ner sej kanske ibland en otålighet och en vädjande uppmaning: Men så kom då hit och pröva. Ingen begriper vad ett friskt glas vatten är förrän han har druckit. Och inte sällan slutar samtalet med en besviken uppringare, då jag betygar min glädje över den väg han funnit men betonar, att jag har min egen stig mot det inre.

I detta sammanhang vill jag gärna påminna om två böcker som sen någon tid finns i bokhandeln. Det är Paul Bruntons klassiska Den hemlighetsfulla vägen och Nils-Olof Jacobsons antologi Meditationens vägar. Båda dessa böcker är utmärkta mementon över hur många språk man kan tala då det gäller meditationen, men hur alla språken är sprungna ur samma rot och stam.

På den roten läser västerlänningen ordet Gud. Muslimen söker på sin matta, genom ständiga upprepningar samma ursprung. På sin dialekt söker han upphovet, skaparen Allah. Buddhisten söker sej på gärningarnas fält och meditationens vägar mot Befrielsen, uppgåendet i Alltet, Brahman på ett annat språk eller Världssjälen,

Den skapande Intelligensen eller upplevelsen av Oändlighet.

Med mera lokala språk söker vi idag via olika meditations- tekniker avspänning, lugn, stillhet, "oss själva", energi, kraft, stimulans. Ord som ligger som positiva upplevelsemöjligheter i början av sökandets väg mot förmiddelsen av ett DU, där JAG känner absolut hemort, DU, som är JAG, som ÄR.

Så bjuder vår Fader ett oändligt antal vägar, stigar, klätterpassager och livlinor för varje sökare, på väg mot samma delmål under den oändliga livsvandringen: överblick, insikt på Förklaringens berg.

Men grundbeteendet har angivits i klartext för varje lyhörd västerlänning i snart tvåtusen år: Gå in i din kammare och bed!

Öva dej i det inre lyssnandet på det sätt som passar dej. Vad detta ger dej märker du snart när du är åter i din omgivning. Den egna lyckoupplevelsen är ingen riktig meditations mål. Den är ett medel i den vidgade kommunikationen med medmänniskorna, med allt levande, med Gud.

BREV

Jag citerar ur Sökarens recension om "Den Stora Hemligheten": "Det är en påstående-bok av orationell typ där författarinnan öser ur sitt förmenta vetande. Förgäves letar man efter motiveringar, grunder, källor, för att inte tala om bevis. Det är tydligen fråga om vilket förtroende läsaren känner för författarinnan. Man måste tro att hon vet vad hon talar om."

Om alla har lika grundligt missförstått vad jag velat säga — då vore det bättre att boken aldrig blivit skriven! Indirekt uppmanar jag ju till det rakt motsatta: Jag varnar för all auktoritetstro, jag säger: Tro icke på någon enda människa som propagerar för egna tankar och idéer, vare sig de är författare, redaktörer, föredragshållare, politiker eller religiösa ledare och tro heller icke på idéer och dogmer därför att de framförs av ett särskilt parti eller av en bestämd kyrka! Tro överhuvudtaget icke på någonting förrän du granskat det i ditt Innersta!

Man kan forska i vilken högtstående religion som helst — alla utan undantag bekräftar vad Jesus sade: "Himmelriket finns inom eder." Detta är en universiell sanning, som man icke kan få bevisad annat än genom individuellt Sökande. Man finner den icke genom att läsa böcker. Finner man Sanningen Inom sig Själ, så behöver man inte längre fråga efter vad andra människor tror.

Till Olle Wedholm skulle jag vilja säga: Är det verkligen möjligt att Ni tror att jag fått fram dessa "lysande" inkarnationer genom att slå i uppslagsböcker? — Jag är ingen författare i vanlig mening, de skildrade inkarnationerna är i varje fall av mig upplevda som sanna, men i raden av mer eller mindre "lysande" dito, fick jag inte välja själv vilka som skulle skrivas om. Men, bortser man från den helt mänskliga uppfattningen att en inkarnation är "lysande" bara därför att i den funnits pengar eller makt, så urskiljer man kanske den röda tråden: Livsuppgiften och karaktärsegenskaperna. Dessa är desamma under årtusenden, vare sig människan ifråga är klädd i purpur eller trasor. "Ovanifrån" sett, är nog den inkarnation mest "lysande" där man på bästa sätt fyllt sin uppgift.

Att omfatta re-inkarnationstanken är icke nödvändigt för att finna Gud, men tanken är till stor hjälp när man vill tro på en Rättvisa — de olika jordeliven balanserar varann.

Däremot är "jag är"-kunskapen nödvändig för att man skall kunna fatta universella lagar — sådana som icke rubbas av vad människor tänker eller tror.

Kungsör i mars 1974.

Astrid Hagelin

HEALING!

F. S. Lind
dipl. massör o. sjukgymnast
Klostergatan 31
Örebro

Ring för tidsbeställning
019/11 33 79. Välkomna!

TAROT

lekar
mot förskott
från

VATTUMANNEN
postgiro 46 96 66-2

1JJ	27:—	fransk text
Classic	27:—	engelsk text
James Bond	27:—	engelsk text
Rider	32:—	engelsk text
Tarocspel	27:—	vanliga färger + kort med folkivsmotiv

Alla lekar med 78 kort.

A. Information om elixiret, den 250-åriga »Haarlemer healing oil».

B. Information och demonstration av
professor Lakhovskys
MWO-kroppsenenergialstrare m.m.
Positiva referenser finns.

C. Din personliga BIORYTM uträknas enl. medicinalrådet dr. Wilhelm Fliess' metod, byggd på strikt vetenskapliga forskningsrön.

1. Biorytmogram eller pulsationsrytmen.

2. Högsta försäkringsskydd mot den egna mänskliga faktorn.

Ovärderligt för bl. a. varje bilförare — enl. statistiskt underlag.

D. Alltmer populära manastrålände
LAPIS LINGUA
den mexikanska,
tjusigt turkoskimrande
»TUR-smyckestenen»

från Sierra Madres inre — positivt testad och lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister kan erhållas genom undertecknad. Många positiva uttalanden om L.L. finns av lyckliga ägare.

HARALD SCHUBERT

S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm
Tel. 08 - 33 19 32

KONTAKT

Vi är två själsfränder från Danderyd som önskar meditera i liten grupp ev. varje morgon eller kväll i form av "öppet hus".

Kontakta antingen Gun Nordin, 755 96 49 eller Johan Wretman, 755 11 93!

Jag är intresserad av att komma i kontakt med personer, unga och äldre, som har en filosofisk läggning och kanske synpunkter på metafysik, antroposofi, teosofi eller känner för någon annan askådning och fördomsfritt vill diskutera sina teorier eller sin övertygelse med mig.

Om du sedan har intresse för bibelforskning och Jesu liv med hans helandegärningar och har egna värderingar om detta, är du välkommen med dina åsikter och ditt kunnande brevlades.

Lars Ingvar Lundquist
Axel Oxenstiernas gata 12
724 73 Västerås.

Jag skulle så gärna vilja få kontakt med människor som har synpunkter på djupare frågor, som liv och död, telepati, meditationens betydelse, vår miljö, kort sagt allt det som är viktigt och värt att fundera över.

Svar till "Mälände Christina", Sökaren f.v.b.

*

23-årig grabb nära Stockholm söker kontakt och gemenskap med flicka 18—30 år. Är du vegetarian och romantisk, intresserad av människor, psykologi, religion, naturen och livet och som livsmål ser att samarbeta med andliga krafter för andras och eget självförverkligande och utveckling? Kan du tänka dig fjällvandring och gammaldans någon gång? Tveka inte att skriva! Jag väntar!

Svar till "Positiv framtid", Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser: 20 öre per ord + 2:— i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 7:—. Moms inräknad.

GÄVOR

Gunilla Ekström, Malmö, 6:—; Edvin Holmberg, Lerum, 4:—; Elisabeth Saeden, Bromma, 4:—; Ester Jordan, Drottningholm, 12:—; Ingemar Wistedt, Borlänge, 10:—; Knud Rame, Köpenhamn, 16:—; Ann-Marie Berggren, Kungsbacka, 6:—; Sten Händel, Vittinge, 21:—; Harald Hirv, Tvååker, 16:—. Summa kronor 95:—.

Hjärtligt tack! SM.

FA DERES HOROSKOP

stillet og tilsendt for 35 svenske kr. Send fødselsdato, klokkeslet og fødested til

Peter Sørensen
Havrevej 12, DK-2700 Brønshøj,
Danmark

BOKRECENSIONER

ALF AHLBERGS MINNESBILDER

Från prästgård till arbetarhögskola har Alf Ahlberg kallat första delen av sina minnen (NoK, 172 s., cirkapris inkl. moms 39:—). Författaren är välkänd för alla som följer kulturdebatten här i landet. Han hör till våra stora folkbildare, dels genom en nära trettio-årig gärning som rektor för Brunnsviks folkhögskola, dels som författare till böcker och uppsatser i filosofi, psykologi och livsåskådningsfrågor.

Den här boken har som underrubrik Minnesbilder 1892—1926, och i förordet poängterar författaren att det inte rör sig om utförliga memoarer utan om fritt sovande minnen av sådant som han anser vara av allmänt tidshistoriskt eller psykologiskt intresse. Han dröjer också hellre vid ljusa minnen än mörka, och resultatet har blivit en levande skildring av en ung mans möten med idéer och människor.

Ungefär halva boken handlar om barn- och ungdomen i prästgården i Harplinge och skolgången i det närbelägna Halmstad. Han ger en förläskad skildring av en lycklig barndom på landet vid sekelskiftet, med vedhuggning och vattenhämtning, tröskning och julstök och där mollackorden utgörs av rådska för mörkret och den ytterska domen. Han skildrar också den fantasi- värld han och hans något år äldre bror skapade med stoff från Homeros och Jules Verne. Alf Ahlberg är klart medveten om att han tillhörde en privilegierad grupp, och allt tal om "den gamla goda tiden" skorrar falskt för honom. För fattiga drängar och pigor, för gamla, för tättarbarn och oäktingar var tiden ond, mycket ond, men han tror likväl att folk i allmänhet hade större förmåga att känna glädje och förnöjsamhet än nu, trots att alla har fått det så mycket bättre.

Med flyttningen till Halmstad läroverk i 12-årsåldern gick paradiset förlorat. Han dröjer inte vid pubertetsproblemen men tror att generationsklyftan, åtminstone ur barnens synvinkel, var lika stor då som nu. Men man höll tyst. Han ger en rad porträtt av sina lärare och berättar om den litterära gymnasieföreningen där man deklamerade Rydberg, älskade Fröding och blev omskakad av Strindberg.

1910 kom han till Lund, utan broderns stöd och osäker på vad han skulle studera. Han valde matematik, fysik och astronomi i förhoppningen att de skulle avslöja tillvarons djupare hemligheter. Han blev grymt besviken och tog med nöd en fil. kand. Osäker om sin bana och in-

tresserad av mycket gick han på föreläsningar i de mest skiftande ämnen. Djupast intryck gjorde filosofiprofessorn Hans Larsson, som med sin odogmatiska och positiva livshållning och strävan att söka samförstånd i stället för ytlig ordstrid lärde studenterna ett nytt sätt att tänka. För honom framlade Alf Ahlberg sin licentiatavhandling och, sedan han fått göra ett avbrott för militärtjänst, en i övermod allt för snabbt tillverkad doktorsavhandling, som bara fick ett slätt godkänt och utestängde honom från vidare akademisk karriär.

Det naturligaste hade kanske varit att prästsonen blivit präst, men för Ahlberg var det uteslutet. Redan under gymnasietiden hade han börjat betrakta kristendomen som något visserligen i grunden positivt men för en modern människa passerat. Under lundatiden fann han en tid en godtagbar världsförklaring i Schopenhauers filosofi, men under en nattlig militärvövning 1916 hade han en mystisk upplevelse, som påverkade honom starkt. Han tyckte sig se tillvaron med all dess gräslighet i kärlekens förklarade ljus, och denna upplevelse tillsammans med det senare mötet med Dostojevski ledde honom omsider fram till tron på Kärleken som en lidande och kämpande makt i världen. Kristus kan han acceptera som bärare av denna kärlek, men för den kyrkliga allmakts- och vishetsguden kan han fortfarande inte känna något.

Efter Lund följde nio "Villsamma år", som han kallar dem i rubriken till bokens tredje och kortaste avsnitt. År av oro och rotlöshet, sjukdom, ångest och bekymmer som han inte vill dröja vid och vars bestående lärdom var en kunskap om livets bräcklighet och en ödmjukhet som utesluter all dygdig moralism och alla förhas-tade domar. Han gjorde resor och försörjde sig med lärarvikariat och författarskap, och för en utomstående tycks det trots allt ha varit ganska produktiva år, som bl.a. resulterade i hans stora Filosofiens historia, utkommen i flera upplagor och för många en stimulerande introduktion till det västerländska tänkandet.

Han hade tidigt, främst av känsla för rättvisekravet, haft en dragning till arbetarrörelsen och även om man i skolan inte lärde mycket om samhället efter 1815 och studenterna i Lund helst diskuterade de eviga frågorna och inte låtsades om världen utanför, så hade bonde- och studenttåget 1914, världskriget och ryska revolutionen ökat hans medvetenhet om

samhällsfrågor. Nu började han leda kurser för ABF och på en sådan kom han sommaren 1926 till Brunnsvik. Därmed hade han funnit sin plats. Åren av skiftande studier och upplevelser skulle visa sig vara till nytta för en folkhögskolelärare, och sex år senare var han rektor på Brunnsvik. Om det har han lovat att berätta i en kommande bok. Vi ser fram emot den med förväntan.

Rune Jönsson

KATEDRALMYSTIK

Mysterierna i katedralen i Chartres av Louis Charpentier (Larssons, 39:— inkl. moms).

I det urgamla franska kulturlandet spelar Chartres en framträdande roll. Staden är inkörsporten till Frankrikes kornbod Beauce och är rik på historiska minnen. Men det är framför allt katedralen — dess gotiska skönhet — som lockar tusentals turister på besök.

Cesar, som förutom ovanlig fältherreblick också besatt skarp iakttagelseförmåga, gav sig mellan fälttågen tid att skildra de erövrade folken. Om Chartres berättar han, att staden var huvudort i karnuternas land och att druiderna (präster) samlades där på en helgad plats.

Louis Charpentier sysslar inte mycket med den världsberömda skönhetens yttre företrädare. Som titeln anger är det snarare det mystiska spelet, den sällsamma andliga kraftladdningen på denna heliga plats som fångar honom. Hans egna teorier förefaller lekmannen ibland alltför halsbrytande, bevisföringen tämligen lös, den, men boken utgör alltigenom fångs-när han söker påvisa logiken i samban-lande läsning.

Vad var då Chartres — från början? En kulle, en helig plats, där de initierade, de andligen invigda, samlades för att dyrka gudomen. Under keltisk tid flockades människorna där av en alldeles speciell orsak, hävdar Charpentier. Under Chartres flyter nämligen en särskilt stark vattenström med sällsynta egenskaper (en s.k. tellurgisk ström) och denna ström är i stånd att väcka människorna till andligt liv. Chartres är den plats, där anden kan genomtränga materien. Det finns sålunda ett mystiskt samband mellan människan och jorden. Man kom helt enkelt till Chartres för att be jorden om någonting.

Charpentier förundrar sig över den gotiska stilens plötsliga utveckling — för honom ter den sig som ett olösligt myste-

rium. Han sätter Chartres i samband med förbundsarken och den heliga Graal (den skål Kristus använde vid nattvarden). Han nämner brunnen, vars helande förmåga fick så stor betydelse, och berättar hur de första kristna som kom till Chartres där fann en bildstod av den heliga jungfrun och barnet. Och denna bild skulle ha förfärdigats av druiderna långt före Kristi födelse och vara resultatet av en gudomlig profetia!

Olle Öhman

DEN OCKULTA VÄGEN

Från Institutet för folklivsforskning vid Stockholms universitet har kommit en stencilerad skrift Ockult material i veckopressen 1936—1971. Det är en trebetygsuppsats, framlagd för seminariet i etnologi vårterminen 1973 av Kerstin Berg-Melin och Kristina Bylund.

Syftet med studien anges främst ha varit att fastställa om "ockult" material ökat i veckopressen och om man kan iaktta några förändringar i veckotidningarnas attityder till det ockulta. Med ockulta inslag har Berg-Melin och Bylund avsett "allt som rör tillvarons övernaturliga, irrationella sidor". De betraktar det ockulta som en modern folktro och som sådan viktigt att studera.

Studien begränsades till fyra veckotidningar, Allers, Hemmets Journal, Hemmets Veckotidning och Vecko-Revyn. Var femte årgång genomgicks från 1936 till och med 1971 samt dessutom årgång 1969, vilket innebar 1872 tidningar. Arbetet tog 2½ månad.

Undersökningen visade att de ockulta inslagen i veckopressen i stort sett har blivit fler och fler under tiden 1936—1971. Den lägsta frekvensen fann man 1946, och därefter har det varit en stigning (undantag 1966, som visar en viss nedgång).

Även förändringar i innehållet kunde iakttagas. Det märks en övergång från fiktion och exotism av tydlig underhållningskaraktär till artiklar om ockulta fenomen i vår egen tid och miljö. På 30- och 40-talet var veckotidningarnas inställning till det ockulta någorlunda kritisk och skeptisk. Från de decennierna har författarna inte hittat ett enda positivt uttalande om det ockulta. Men 1951 märks en viss förändring. Tidningarna tar inte längre självklart ställning mot det ockulta. De har blivit mer villiga att acceptera fenomenen av det slaget.

Författarna vill förklara utvecklingen så att medan veckopressen ursprungligen hade en stark medvetenhet om sina folkbildande förpliktelser, har den under de senaste årtiondena gett efter för intresset för ockulta ting hos läsekretsen.

Men varför har intresset för ockultism nått en höjdpunkt just nu? Berg-Melin och Bylund tror att en möjlig förklaring

kan vara de politiska och ekonomiska konjunkturernas inverkan på människans benägenhet att tillgripa tro på irrationella företeelser. De har jämfört sin egen utvecklingskurva för ockult material i veckopressen med en kurva för arbetslösheten från 1936 och funnit inte obetydliga likheter. Då arbetslösheten är låg (högkonjunktur) är frekvensen av ockult material i veckopressen ringa, men då arbetslösheten är hög (lågkonjunktur) är sådant material som allra omfångsrikast.

Tydligt menar Berg-Melin och Bylund att många människor i dåliga tider söker sig till irrationella företeelser i en eskapism. De talar också om intresset för det ockulta som uttryck för en alienation i samhället. Men om det finns ett sådant samband mellan de ekonomiska konjunkturerna och veckopressens ockulta inslag som författarna hävdar, kan sambandet vara rätt trivialt: under lågkonjunktur sjunker köplusten, och för att motverka en nedåtgående upplagetendens är det möjligt att redaktörerna försöker satsa på "starkare saker", t.ex. ockult material. Det behöver inte vara fråga om något djupare folkpsykologiskt skeende.

Författarnas tes att "övertro" funge-

rar som kompensation för en religiös eskapism (när den etablerade religionen inte längre kan fylla många människors andliga behov) finns inte belagd i deras material.

Även om jag är främmande för många av författarnas synpunkter, känner jag sympati för deras uttalande att de som förfasar sig över ockultismen också borde ta upp den institutionaliserade religionens roll och funktion. De citerar Torsten Ek-bom: "Det finns knappast någon anledning att dra en skarp gräns mellan övertro och institutionaliserad religion: I det förra fallet odlas övertro individuellt eller i undanskymda sekter utan social status, i det senare fallet är det fråga om en av samhället accepterad och sanktionerad övertro med hög social status. Skillnaden ligger på det sociala planet." Författarna säger att när man talar om ockultismen som osund, farlig och med en förlöande verkan på människor, så bör man också tänka på den officiella religionens roll. "För vad är den officiella religionen, om inte en variant på det övernaturliga temat, även om den betraktas som någonting som står över ockultism och dylikt."

SM

FINN ALLA DINA SJÄLSLIGA KRAFTER

Dianetik: Utvecklandet av en vetenskap av L.

Ron Hubbard öppnar dörren till din själs häpnadsväckande inneboende möjligheter. Om du är en som vandrar på vägen mot högre förmåga och medvetenhet, då måste du läsa den här boken!

DINA HÄPNADSVÄCKANDE . . .

. . . själsliga krafter beskrivs i detalj. De dolda hinder som gör att du inte helt och hållet kan använda dessa krafter avslöjas. Du kan vinna mycket större förståelse av ditt själv, och du kan lära dig använda dina inneboende möjligheter.

KÖP DEN NU

Dianetik: Utvecklandet av en vetenskap

Skicka helt enkelt 25 kr. tillsammans med denna kupong till: Publikationsdepartementet

AOSHDK Scientologikyrkan
Jernbanegade 6, 1608 Köpenhamn V
Danmark.

_____ Jag bifogar en check på _____ kr för _____ ex. av
Dianetik: Utvecklandet av en vetenskap.

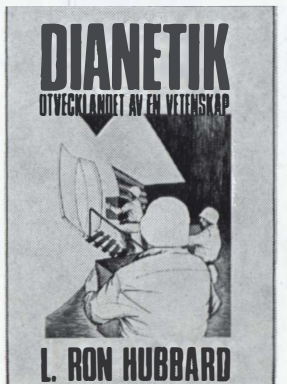
_____ Jag sätter in _____ kr på postgiro nr 208844.

NAMN _____

ADRESS _____

PÖSTADRESS _____

Scientology® är en tillämpad religiös filosofi. Copyright © 1973 av L. Ron Hubbard. EFTERTRYCK FÖRBJUDES.

"SKEPTIKER"

Vi har alla lagt märke till dessa "skeptiker", när det gäller Uri Geller och parapsykologiska fenomen överhuvud taget. Illusionisten Truxa säger i tidningsintervjuer att han betraktar Geller som en mycket skicklig kollega, en illusionist som med trick i underhållningssyfte lurar folk. Naturligtvis tror Truxa uppriktigt att Geller är illusionist. Och därför blir han helt naturligt upprörd över Gellers förklaring att det hos honom är fråga om en psykisk kraft och inget annat. Men allt tyder på att Geller ingalunda är någon kollega till Truxa. Medan Truxa visar upp imitationer av parapsykologiska fenomen, så har Geller den äkta varan.

Truxa är en skicklig och beundransvärd illusionist. Men han vet tydligen ingenting om parapsykologiska fenomen.

I en Herbert Söderström-pejling i TV hade samlats tillhopa en mängd folk, som skulle uttala sig om det "övernaturliga". Ambitionen var god — men utförandet: pannkaka. Skratande pratade docenten Ingvar utifrån sin tomma skalle (tom ifråga om parapsykologiska kunskaper, tydligen) om hur osannolikt för att inte säga omöjligt det är att det finns några psykiska krafter, i synnerhet hos Uri Geller. Överlägset leende bortförklarar psykologiprofessor Trankell

allt parapsykologiskt och påstår, utan några som helst bevis, att folk som ställde upp för pressen och ringde till TV angående böjda skedar m.m. efter Geller-programmet i TV, själva hade böjt föremålen. En utomordentlig oförskämthet och stupiditet. Men den mannen tror på vad han säger. Han är uppriktigt. Han saknar kunskaper i parapsykologi.

Men varför samla ihop alla dessa okunniga människor i ett pejlingsprogram? Är det intressant att se vad en fysiker, en läkare, en psykolog osv. tror om de "övernaturliga" fenomenen? Det kunde det ha varit. Men man blir ingen expert på parapsykologi bara för att man är specialist på ett helt annat område. Pejlingsprogrammet borde ha haft sin tyngdpunkt på folk med kännedom om den sak som skulle debatteras. Det mest intressanta i programmet tyckte jag var fru Eva Hellströms redogörelse för prekognitiva drömmar, att hon innan drömmarna gick i uppfyllelse hade skickat redogörelser för dem till vederhäftiga personer. Ett gott bevis på prekognition fanns där för den som hade öron att lyssna med.

Erland Hofstens frimodiga berättelse om hur slagrutan vände sig i hans hand var värdefull — och bortförklarades av ett av pundhuvudena med att det var "självuggestion"!

EDVARD NAUMOV DÖMD

Följande notis såg vi i Svenska Dagbladet 30 mars. Den visar vad för slags frihet som råder i Sovjet. (Eduard Naumov omnämns med entusiastisk tacksamhet i Ostrander-Schroeders bok "Psychic Discoveries Behind the Iron Curtain".)

"Rysk parapsykolog fick arbetsläger
Moskva (TT-Reuter). En domstol i Moskva har dömt parapsykologen Eduard Naumov till två års arbetsläger för missbruk av medel för en klubb där han gav föreläsningar för oppositionella kretsar i Moskva.

Naumov dömdes enligt källorna på

onsdagen efter en process som hade pågått i femton dagar. Han hade föreläst om telepati, klärvoajans och liknande ämnen.

Naumov hade vägrat att gå med på upprepade uppmaningar från myndigheterna om att han skulle avbryta sina kontakter med utländska specialister på sitt område vilka hade besökt Sovjetunionen.

En prominent sovjetisk psykiatriker, akademiledamoten Andrej Snesnevskij, sade i ett vittnesmål vid rättegången att parapsykologi var 'en falsk vetenskap', baserad på mysticism och idealism."

Gud bevare demokratin!

SÖKAREN

Nr 5 1974 Årgång 11

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Postgirokonto: 70 60 47-8

Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

I redaktionen: Nils-Olof Jacobson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livsåskådningsfrågor, där skilda meningar kan föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift, svarar endast annonsörerna själva.

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 34:—

Halvår 18:—

I Norge och Danmark kan prenumeration ske med svensk postgiroanvisning.

I Finland kan inbetalning göras till Akademiska Bokhandeln, Postbox 128, 00 101 Helsingfors 10, postgiro 53 33 2. Helår kostar då 27 mk, halvår 15 mk.

Annonspriser (moms tillkommer):

Helsida 400:—, halvsida 250:—, småannonser 8:— per cm men minst 24:—.

INNEHÅLL:

Tantrisk yoga och meditation i Skandinavien 1

Percival om poesi och yoga 4

Ragnar Alcén:

Kyrkan, ockultismen och mystiken 5

Broge Wilén:

Vad är mission? 8

Nordfrid Moersberger:

En bok som betytt mycket 14

Fred Ackerman:

Indiska mirakelguruer 16

Lennart Lidfors:

Möte med Uri Geller 22

Per Ragnar:

Reflexioner 24

Copyright resp. författare

Tryckt hos

LJUSDALS TRYCK AB

Ljusdal 1974